

PROSPEKT

DODIPLOMSKI STUDIJ

akademska 2005/2006. g.

Fakultet islamskih nauka u Sarajevu
Prospekt
Dodiplomski studij
akademska 2005/2006.

Izdavač:
Fakultet islamskih nauka u Sarajevu
Ćemerlina 54
Sarajevo
Tel: + 387 33 232 982
Faks: + 387 33 251 044
e-mail: finbih@yahoo.com

Za izdavača:
Prof. dr. Enes Karić

Ova publikacija sadrži informativni materijal namijenjen studentima Fakulteta islamskih nauka u Sarajevu i ostaloj zainteresovanoj javnosti.

FAKULTET ISLAMSKIH NAUKA U SARAJEVU

OPŠTA INFORMACIJA

Fakultet islamskih nauka u Sarajevu najstarija je i najprestižnija institucija visokoškolskog islamskog obrazovanja u jugoistočnoj Evropi. Naslanja se na viševjekovnu tradiciju islamskog obrazovanja u Bosni i Hercegovini koja počinje sa podizanjem prvih džamija, tekija i prvih osnovnih škola (muallimhana) u drugoj polovini XV stoljeća, nastavlja sa izgradnjom medresa, hanikaha, škola daru-l-Kur'an i daru-l-hadis u XVI stoljeću i približava evropskim modelima obrazovanja preko Šeriatske sudačke škole, Alijje - višeg stepena Gazi Husrev-begove medrese i Više islamske šeriatsko-teološke škole, u čijoj zgradi je smješten.

Fakultet islamskih nauka u Sarajevu osnovan je na temelju odluka Vrhovnog sabora i Vrhovnog islamskog starješinstva Islamske zajednice u SFRJ 1977. godine. Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini preuzeo je prava osnivača.

Fakultet je počeo sa radom 15. ševvala 1397/29. septembra 1977. godine pod imenom Islamski teološki fakultet u Sarajevu. U prethodnom periodu Fakultet se prilagođavao potrebama zajednice i zahtjevima vremena, što je rezultiralo izmjenama i dopunama nastavnog plana i programa i razučivanjem studija. Tako je u akademskoj 1992/1993. godini teološkom odsjeku dodat i pedagoški.

Akadske 1994/1995. godine na Fakultetu je otvoren i postdiplomski studij.

Akadske 2002/2003. godine izvršena je temeljita reforma cjelokupnog dodiplomskog studija, i ustanovljene katedre.

Na osnovu člana 17 Zakona o univerzitetu, Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i fizičku kulturu SR Bosne i Hercegovine verificiralo je rad Fakulteta islamskih nauka u Sarajevu rješenjem broj: UP-I-03-612-227 dana 5. decembra 1991. godine.

Potpisivanjem Ugovora o međusobnim pravima i obavezama, 29. septembra 2004. godine Fakultet islamskih nauka u Sarajevu uključen je u Univerzitet u Sarajevu kao pridružena članica u sadašnjem ustrojstvu i sa zadržavanjem svojstva pravnog lica.

NASTAVNI PLAN

Fakultet islamskih nauka u Sarajevu je visokoškolska ustanova koja organizuje i izvodi dodiplomske i postdiplomske studije, naučni i visoko-stručni rad na području islamskih nauka i s njima povezanih disciplina.

Dodiplomski studij

Dodiplomski studij traje osam semestara. Dodiplomski studij se organizuje na dva smjera: teološkom smjeru (usulu-d-din) i smjeru religijske pedagogije (et-terbijjetu-d-dinijje).

Teološki smjer (Usulu-d-din)

Ovaj studij omogućava studentima stručno obrazovanje u islamskim naukama te uvođenje u naučno istraživanje u toj oblasti. Diplomirani studenti stiču diplomu prvog akademskog nivoa i stiču naziv: profesor islamske teologije.

Studij je koncipiran na taj način da studentu, pored stručne formacije u islamskim naukama, daje uvid u najvažnije humanističke discipline.

Ovaj studij osposobljava studente za vršenje vjersko-prosvjetnih službi u Islamskoj zajednici te različitih kulturnih, obrazovnih i društvenih djelatnosti za koje se traži humanističko obrazovanje.

Smjer religijske pedagogije (Et-Terbijjetu-d-dinijje)

Ovaj studij omogućava studentima stručno obrazovanje u oblasti religijske pedagogije te uvođenje u naučno istraživanje u toj oblasti. Diplomirani studenti stiču diplomu prvog akademskog nivoa i stiču naziv: profesor religijske

pedagogije. Studij je koncipiran na taj način da studentu, pored stručne formacije u islamskim i pedagoškim naukama, daje uvid i u opšte humanističke discipline.

Ovaj studij osposobljava studente za rad na području vjerskog odgoja i obrazovanja te na području religijske kulture u Islamskoj zajednici, u školi, u predškolskim ustanovama i medijima.

STRUKTURA STUDIJA

Teološki smjer

Semestar I

KOD	PREDMET	KONTAKT SATI
JK AR 1100	1. Fonetika i morfologija arapskog jezika	2+1
JK EN 1100	2. Engleski jezik I	3
IN NK 1100	3. Kiraet I	2
IN NK 1110	4. Terminologija Tefsira	2+1
IN HA 1100	5. Terminologija Hadisa	2+1
IN FK 1100	6. Historija šeriatskog prava	2+1
IN AK 1100	7. Uvod u nauku akaida	2+1
JK BO 1100	8. Bosanski jezik	2+1

23

Semestar II

KOD	PREDMET	KONTAKT SATI
JK AR 1200	1. Sintaksa arapskog jezika	2+1
JK EN 1200	2. Engleski jezik II	3
IN NK 1200	3. Kiraet II	2
IN FK 1200	4. Usul-i fikh	2+1
DN PN 1200	5. Religija i pravo	2+1
DN SO 1200	6. Sociološke teme i perspektive	2+1
IN KC 1200	7. Uvod u studije islam-ske kulture i civilizacije	2+1
DN ID 1210	8. Metodi istraživanja	2+1

23

Semestar III

KOD	PREDMET	KONTAKT SATI
JKAR3100	1. Arapski tekstovi	2+1
JK EN 2100	2. Engleski jezik III	3
IN NK 2100	3. Kiraet III	2
IN NK 2110	4. Metodologija Tefsira	2+1
IN HA 2100	5. Pristupi Sunnetu	2+1
IN FK 2100	6. Ibadat	3+1
IN AK 2100	7. Rane škole kelama	2+1
DN FI 2100	8. Uvod u filozofiju	2+1

24

Semestar IV

KOD	PREDMET	KONTAKT SATI
JK AR 2200	1. Klasična arapska stilistika i metrika	2+1
JK EN 2200	2. Engleski jezik IV	3
IN NK 2200	3. Kiraet IV	2
IN KC2200	4. Pregled historije islamske kulture i civilizacije	2+1
DN FI 2200	5. Etika	2+1
IN FK 2200	6. Šeriatsko porodično pravo	2+1
IN AK 2200	7. Kelam-shi'a u islamu i tasavvuf	2+1
IN HA 2200	8. Razumijevanje Hadisa	2+1

23

Semestar V

KOD	PREDMET	KONTAKT SATI
JK AR 2100	1. Arapska književnost	3
JK EN 3100	2. Engleski jezik V	3
IN NK 3100	3. Kiraet V	2
IN NK 3110	4. Klasične škole Tefsira	2+1
DN FI 3100	5. Filozofija povijesti	2+1
IN AK 3100	6. Učenje judaizma i kršč.	2+1
IN FK 3100	7. Šeriatsko nasljedno i vakufsko pravo	2+1

20

Semestar VI

KOD	PREDMET	KONTAKT SATI
IN HA 3200	1. Hadiski tekstovi	3
IN KC 3200	2. Islamske institucije	2+1
IN AK 3200	3. Savremene akademske teme	2+1
IN FK 3200	4. Šeriatsko građansko i krivično pravo	2+1
DN SO 3200	5. Religija i društvo	2+1
IN AK 3200 '	6. Klasična islamska filozofija	2+1

18

Semestar VII

KOD	PREDMET	KONTAKT SATI
IN NK 4100	1. Savremene škole Tefsira	2+1
IN AK 4100	2. Savremena islamska filozofija	2+1
IN KC 4100	3. Islamska kultura i civilizacija na Balkanu	2+1
	4. Izborni predmet	2+1
	5. Izborni predmet	2+1
DN PS 4100	6. Opća psihologija	2+1

18

Semestar VIII

KOD	PREDMET	KONTAKT SATI
DN ID 4200	1. Studij Genocida	2+1
DN PE 4210 (DN PE 3100)	2. Pedagogija	2+1
	3. Izborni predmet	2+1
	4. Izborni predmet	2+1
IN FK 4200	5. Praktikum	2+1

15

Izborni predmeti

KOD	PREDMET	KONTAKT SATI
IN NK 4000	1. Moderni trendovi u Tefsiru	
IN NK 4010	2. Povijest tumačenja Kur'ana u Bosni i Hercegovini	
IN NH 4000	3. Pronalaženje hadisa (Tahridžu'l-ehadis)	
IN FK 4000	4. Savremena fikhaska pitanja	
IN FK 4010	5. Seriatska pravna pravila	
IN KC 4090	6. Historija Osmanske države	
IN KC 4010	7. Historija islamske umjetnosti	

OPISI KURSEVA

Teološki smjer

I SEMESTAR

Fonetika i morfologija arapskoga jezika (2+1) [45h]

Uvod u fonetiku. Nastajanje i podjela glasova. Suglasnici i samoglasnici. Tvorba, glasovne promjene, podjela. Arapski kratki i dugi samoglasnici.

Uvod u morfologiju. Korijen riječi. Trilitere i kvadrilitere. Način tvorbe riječi. Razni imenski oblici. Deverbalna imena. Deklinacija imena. Zamjenice. Nepravilni i pravilni glagoli. Proširene vrste. Čestice, prijedlozi i veznici.

Engleski jezik I - Elementarni (2+1) [45h]

Ovaj kurs ima cilj da studenti steknu elementarna znanja iz engleskoga jezika i engleske gramatike kao i da uporednom analizom engleskog i bosanskog fonetskog sistema osposobi studente za samostalno učenje izgovora nepoznatih riječi i korišćenje rječnika. Osnovna struktura rečenice u engleskom jeziku na nivou elementarnog komuniciranja.

Kiraet I (2) [30h]

Cilj ovog kursa je da se studenti teoretski i praktično usavrše u oblasti učenja (kiraeta) Kur'ana, a.š., i da savladaju metodologiju ove discipline kako bi mogli što uspješnije i druge poučavati i na njih svoje znanje prenositi. Da bi u tome uspjeli, treba savladati slijedeće tematske cjeline:

- povijesni nastanak i razvoj tedžvida kao nauke;
- centri artikulacije kur'anskih glasova (*meharidžu-l-huruf*) i akustička svojstva glasova (*sifatu-l-huruf*);

- izgovaranje *Istiaze* i *Besmele* na početku učenja Kur'ana, a.š.;

- glasovne i akustične promjene u toku učenja Kur'ana, a.š., kao što su: vrsta osnovnih i izvedenih dužina (*medd*), vrste asimilacije (*idgam*), izostavljanje asimilacije glasova (*izhar*), preobrazba glasova (*iklab*), nazalizacija glasova (*ihfā*) i sl.

Navedene methodske jedinice se praktično uvježbavaju u okviru planiranih vježbi.

Prema planu i programu ovoga kursa, studenti treba da napamet nauče:

- učenje gledajući: od 1. do 6. džuzā,

- učenje napamet: sura "El-Isra" - I dio (od 1. do 58. ajeta).

Terminologija Tefsira (2+1) [45 h]

Cilj predmeta je prezentiranje studentima osnovnih korijena kur'anskoga vokabulara. Prezentiranje kur'anskoga vokabulara obavlja se po općim planovima Kur'ana kao što su: metafizički, kosmološki, antropološki, etički, svjetopovijesni i povijesni... Predmet obuhvata i obradu riječi iz predislamskoga politeizma kao i vlastita imena iz Kur'ana, homonime, toponime, nazivlje za floru, faunu itd. Estetički kao i kulturološki plan Kur'ana, također su zastupljeni u ovome predmetu. Predmet pristupa kur'anskoj leksici na način osnovnog i prijetefsirskog, tj. prijehermeneutičkog predstavljanja značenja riječi Kur'ana.

Terminologija Hadisa (2+1) [45 h]

U ovom kolegiju dat će se kraći historijski pregled razvoja Hadisa i hadiskih znanosti, a zatim će se studenti upoznati sa osnovnom hadiskom terminologijom. Obradit će se slijedeće

tematske cjeline: mjesto predaje u islamu i sistemu islamske učenosti; definicija sunneta i hadisa; prenošenje sunneta kroz kontinuiranu praksu rane muslimanske zajednice; putovanja u potrazi za hadisom; nastanak osnovnih hadiskih zbirki; institucionalno izučavanje hadisa; naučne discipline hadisa; biografije i temeljna hadiska literatura; izučavanje hadisa u Bosni i Hercegovini; najznačajniji autori i djela. Temeljno pojmovlje hadisa (istilahat). Pored temeljnih pojmova kao što su sunnet, hadis, haber, eser... studenti će se upoznati i sa temeljnom podjelom hadisa s obzirom na vjerodostojnost, prekinutost i završetak seneda, nedostacima preciznosti prenosilaca, skrivenim mahanama, najmanjim brojem prenosilaca u jednoj generaciji itd.

Historija šeriatskoga prava (2+1) [45 h]

Izučavanje historijskog procesa objave Šeriata, formiranje islamskoga pravnog sistema i razvoja islamske pravne nauke tokom četrnaest vijekova muslimanske historije. Razmatraju se, također, procesi i mehanizmi primjene šeriatskog prava u muslimanskim društvima te izgradnja islamskih institucija, s posebnim osvrtom na Balkan. Pažnja se daje i glavnim predstavnicima islamske pravne nauke u pojedinim historijskim periodima.

Uvod u nauku Akaida I (2+1) [45 h]

Ovaj kurs podrazumijeva bavljenje teologijom o šest načela ili članaka tradicionalnog obrasca islamske vjere: vjera u Boga, u meleke, u objavljene Božije Knjige, u Božije poslanike, u Posljednji dan i u Božije predodređenje.

Na sadržaju ovih šest članaka islamske vjere temelji se i razvija religijska metafizika, antropologija, angelologija, tradicionalna kozmologija, eshatologija i teodiceja.

Rečeni kurs također podrazumijeva istraživanje u polju teologije o pet duhovnih stupova islama: kalima al-shahadah (svjedočanstvo vjere); salat (molitva), zekat (obavezni izdatak na imovinu), sawm (post) i hajj (islamsko hodočašće).

Bosanski jezik (2+1) [45 h]

Jezik, komunikacija, kultura, društvo, nacija. Historija bosanskoga jezika. Normiranje bosanskoga jezika. Jezička kultura. Stavovi prema jeziku. Komuniciranje u višenacionalnim zajednicama. Kompozicija različitih pisanih sastava. Poslovno komuniciranje. Pozitivne i negativne osobine stila. Govornički stilovi. Umijeće komuniciranja. Vježbe: pravopisna, glasovna, ortoepska, morfološka, sintaksička i leksičko-semantička norma bosanskoga jezika.

II Semestar

Sintaksa arapskoga jezika (2+1) [45 h]

Sintaksa glagola i partikula. Podjela na izvedena i neizvedena imena. Infinitivi, participi, pridjevi, imenice mjesta, vremena i oruđa. Imenice množva. Deminutiv. Sintaksa glagola. Sintaksa padeža. Sintaksa partikula. Sintaksa rečenice. Vrsta rečenice.

Engleski jezik II, srednji niži (3) [45 h]

Cilj ovoga kursa je upoznavanje studenata sa morfološkim i sintaksičkim odlikama engleskoga jezika u poređenju sa morfološko-sintaksičkim karakteristikama bosanskoga jezika kako bi se što lakše shvatila struktura engleske rečenice i razumjelo njeno značenje u odnosu na glagolske oblike u govornom ili pisanom iskazu. Osnova rada su tekstovi općeg

sadržaja na kojima će se vježbati vještine (razumijevanje, čitanje i govor).

Kiraet II (2) [30 h]

U okviru ovoga kursa izučavaju se slijedeće teme:

- značaj pauzalne i početne forme (*vakf* i *ibtida*) u toku učenja Kur'ana, a.š. Vrste pauzalne i početne forme i njihov odraz na značenje kur'anskih ajeta;
- tedžvidska pravila u kur'anskim skraćenicama;
- sekta i sedžda tilave u Kur'anu, a.š.

U sklopu vježbi, navedene tematske cjeline se praktično uvježbavaju. Ovaj kurs uključuje učenje napamet:

- učenje gledajući: od 7. do 12. džuza,
- učenje napamet: sura "El-Isra" (cijela), sura "El-Mulk" (cijela).

Usuli fikh (2+1) [45 h]

Cilj ovoga kursa je da upozna studente sa osnovnim pravilima popunjavanja pravnih praznina u šeriatskom pravu i općenito o metodologiji islamskoga prava. Daje se definicija ove nauke sa kraćim uvodom u historiju i njen razvoj kao i prva djela nastala iz ove oblasti. Razmatraju se pojmovi: zakonodavac, norma, adresat (obaveznik - mukellef), izvori šeriatskih normi, osnovni i partikularni. Izučavaju se ciljevi šeriatskoga prava i vrste tumačenja (posebno jezička).

Religija i pravo (2+1) [45 h]

Ovaj kurs istražuje religijsku dimenziju prava i pravnu dinamiku religije te interakciju religijskih i pravnih ideja (prekršaj, obaveza, ugovor) i metoda (interpretacija teksta).

Razmatra se koncept prava, njegovo porijeklo, struktura, funkcija i veza sa religijom u historijskoj i savremenoj dimenziji. Identifikuju se i porede najvažniji oblici religijski inspirisanih prava - jevrejsko, kanonsko i islamsko pravo, te moderno svjetovno pravo. Analizira se pravna relevantnost religije u izabranim slučajevima modernog nacionalnog i međunarodnoga prava.

Sociološke teme i perspektive (2+1) [45 h]

Ovaj kurs bavi se izučavanjem osnova i reprezentativnih postignuća naučnog pristupa društvenom životu. Razmatraju se ciljevi i poteškoće sociologije kao pozitivne nauke, koja ne bi bila opterećena vrijednostima, moralnim sudovima i ideologijom, glavni teorijski pravci u sociologiji, metodi sociologije i reprezentativni rezultati sociološkog diferenciranja društvenog života, komparativnog i evolucijskog izučavanja društva i društvenih institucija te istraživanja različitih društvenih pojava.

Uvod u islamsku kulturu i civilizaciju (2+1) [45 h]

Ovaj kurs počinje definicijom kulture i civilizacije općenito i islamske posebno. Govori o izvorima islamske kulture, kur'ansko-sunnetskom konceptu, karakteru, originalnosti i evolutivnosti. Bavi se sistemima i podsistemima islamske kulture te njenom pozicijom između antičkih i modernih kultura.

Metode istraživanja (2+1) [45 h]

Ovaj kurs uvodi studente u teoriju i tehniku akademskog istraživanja s posebnim naglaskom na oblast religijskih studija. Uključuje teme: istraživanje i metoda, istraživanje i

teorija, kvantitativne i kvalitativne metode, najčešće korištene metode u religijskim studijama, faze istraživačkoga procesa - pronalaženje teme, definiranje problema, definiranje hipoteze ili koncepta, sakupljanje podataka, analiza i pisanje istraživačkog izvještaja.

III Semestar

Arapski tekstovi (2+1) [45 h]

Uvod u prevođenje. Procesi prevođenja. Estetski problemi prevođenja. Umjetnički stil i prevodilački stil. Prevođenje kao historijsko-književni problem. Izbor tekstova iz arapske književnosti.

Engleski jezik III, srednji (2+1) [45 h]

Ovaj kurs je kratka rekapitulacija i zaokruživanje stečenoga gramatičkog znanja kombiniranog sa jezičkim vještinama (čitanje, razumijevanje, govor i pisanje) i njegova upotreba u funkciji tačnog i fentnog komuniciranja kako usmeno, tako i pismeno. Idiomatska upotreba jezika. Posebna pažnja će se posvetiti vokabularu kao i značenju riječi u zavisnosti od njene funkcije u rečenici.

Kiraet III (2) [30 h]

Povijesni nastanak, razvoj i značaj kiraetskih škola i njihove karakteristike s aspekta tedžvidske nauke. Doprinos Ed-Danija, Šatibija, Ibn Džezerija i drugih u izučavanju i sistematizaciji ove naučne oblasti. Hadisi s komentarom o učenju Kur'ana. Pravila ponašanja (adabi) prilikom učenja Kur'ana. Mišljenja El-Gazalija i En-Nevevija o adabima učenja Kur'ana.

Ovim kursom je predviđeno da studenti savladaju:

- učenje gledajući: od 13. do 18. džuza
- učenje napamet: sura "El-Kehf"- I dio (od 1. do 53. ajeta) i sura "En-Nebe'" (cijela).

Metodologija tefsira (2+1) [45 h]

Zadatak ovog predmeta je da se studentima predstave A) glavne metode i B) metodološke škole u tumačenju Kur'ana. Predmet "Metodologija tefsira" na sažet i pregledan način pokazuje još i C) tretman kur'anskoga teksta i obrađuje metode korištenja D) interpretativne građe kojom se tumačila i tumači Riječ Kur'ana.

Pristupi sunnetu (2+1) [45 h]

U trećem semestru studente ćemo upoznati sa povijesnim i normativnim značenjem sunneta. Prvi plan podrazumijeva izučavanje sunneta kao norme vjere (*aslu'd-din*), a drugi kulturološko-civilizacijsku punovažnost sunneta. Kroz navedeni kurs obradile bi se slijedeće teme: važnost sunneta, obaveze muslimana spram sunneta, uloga sunneta u šeriatskom pravu, značaj sunneta u svakodnevnom životu muslimana, upute za bolje razumijevanje sunneta, razumijevanje sunneta u svjetlu Kur'ana, razumijevanje hadisa na osnovu okolnosti u kojima su izrečeni, razlikovanje doslovnog i metaforičkog, fizičkog i metafizičkog u hadiskim tekstovima.

Ibadat (3+1) [45h]

Ovaj kurs bavi se izučavanjem obreda s religijsko-pravnog aspekta. Izučavaju se koncept ibadeta, njegov smisao i ciljevi te utjecaj na ljudsko ponašanje u društvu. Teme uključuju: taharet, namaz, zekjat, post i hadž.

Rane škole kalama (2+1) [45 h]

Ovaj kurs istražuje teološka gibanja mu'tazilijskog, aš'ariskog, maturidijskog, zahirijskog i drugih mišljenja unutar ranog muslimanskog kalama. On također pretpostavlja razgovor i o potonjim tradicijama heterodoksnog islama.

Uvod u filozofiju (2+1) [45 h]

Ovaj kurs je početni ili osnovni tečaj filozofije u kome se povezuju izvorni i historijski pristup filozofiji. Izvorni pristup se tematizira upoznavanjem sa tekstovima filozofa u kojima se pokazuje živo, iskonsko vrelo filozofije kao ljubavi prema mudrosti, kao nastojanja na naravnoj spoznaji nadnaravnog, kao odgoja kojim se postiže otvorenost za temelje i za zagonetno jedinstvo postojećeg. Historijski pristup se tematizira upoznavanjem sa historijskim obradama metodičkog rada mišljenja na općim pitanjima o spoznaji svijeta i života kod starih Hindusa, Kineza i Grka.

IV Semestar

Klasična arapska stilistika i metrika (2+1) [45 h]

Uvod u stilistiku i podjela. 'Ilmu'l-me'ani: osnovni dijelovi rečenice i njene vrste. Red riječi u rečenici i inverzija. Gramatička i stilistička organizacija rečenice. Navođenje i ispuštanje subjekta, predikata i njihovih dodataka. Ilmu'l-bejan: stilska figura poređenja, upotreba i vrste. Metonimija, logička metafora i alegorija. Ilmu'l-bedi': formalni i sadržajni pjesnički ukrasi: antiteza, paralelizam, paronomazija itd.

Metrika, nastanak, uvod i razvoj. Slogovi. Metar: kratki i dugi. Skandiranje i slobodni stih.

Engleski jezik IV, srednji viši (3) [30 h]

U ovom semestru naglasak se stavlja na razvijanje komunikativnih sposobnosti i ovladavanje jezičkim vještinama. Ovladavanje novom leksikom i idiomatikom kao i gramatičkim gradivom na dijaloškim, deskriptivnim i narativnim tekstovima. Pismene i govorne vježbe sa temama karakterističnim za svakodnevne situacije za bolje razumijevanje pisanog i govornog teksta. Vježbe iz funkcionalne upotrebe jezika, za utvrđivanje poznatih gramatičkih struktura i ovladavanje novim strukturama radi sticanja cjelovitog znanja engleske gramatike s težištem na formalno govornom i govornom jeziku.

Kiraet IV (2) [30 h]

Obrada slijedećih tedžvidskih tema:

artikulacija "hemzeta" i razne fonetske promjene u ovom glasu (*tahkik, teshil, ibdal, nakl*). Međuvokalne akustičke varijante (*imala*). Vrste redukcije pojedinih glasova (išmam, revm, ihtilas). Navedene methodske jedinice imaju za cilj da se studenti bliže upoznaju sa terminologijom tedžvidske nauke u kiraetskim školama. Obrada navedenih tema je teoretske prirode budući da će se praktično učenje Kur'ana, a.š., primjenjivati prema Asimovom kiraetu i Hafsovom rivajetu. Povijesni nastanak i razvoj kiraetskih škola. Fonološke promjene u kiraetskoj znanosti.

Prema programu ovoga kursa, planira se da studenti nauče:

- učenje gledajući: od 19. do 24. džuza
- učenje napamet: sura "El-Kehf" (cijela) i sura "En-Nazi'at" (cijela).

Pregled historije islamske kulture i civilizacije (2+1) [45 h]

U okviru ovoga kursa prati se nastanak, razvoj i transmisija islamske kulture i civilizacije na različitim geografskim prostorima. Daje se pregled glavnih zona (arapske, turske, perzijske, malajske i afričke) sa njihovim karakteristikama i vrhunskim ostvarenjima u različitim segmentima. Istražuju se kulturni međutjecaji, reformistički pokreti, problemi i mogućnosti islamske kulture danas.

Etika (2+1) [45 h]

Cilj je ovoga kursa studente upoznati sa osnovnim etičkim teorijama, izvorima, terminologijom i pozicijom u odnosu na druge discipline koje se bave čovjekovim osobnim i društvenim životom. Razmatraju se etičke vrijednosti, vrlina kao mjera, središnja vrijednost, pretjeranost kod čovjeka. Razumijevanje morala kod predislamskih Arapa, iranska etička misao, grčka i indijska etička filozofija. Analizira se razvoj islamskih etičkih teorija, osnovni tokovi etičke misli: tradicionalistički, racionalistički, savremena pitanja islamske etike, politički moral, seksualni moral, etička pitanja u medicini i ekološka etika.

Šeriatsko porodično pravo (2+1) [45 h]

Cilj ovoga kursa je da upozna studente sa mjestom i ulogom braka i porodice u islamu. Uključuje pitanja: obaveznost braka, glavni uvjeti braka i bračne zabrane. Također obuhvata i razrađuje pitanja prestanka braka putem razvoda braka kao i prestanka po sili zakona kao i posljedice po status djece apsolutno ništavog (*batił*) i relativno ništavog (*fasid*) braka. Sve navedeno će biti ilustrirano primjerima iz sudske prakse Vrhovnog šeriatskog suda u Sarajevu.

Kalam - shi'a u islamu i tasawwuf (2+1) [45 h]

Ovaj kurs istražuje šijsku duhovnost u kontekstu pet ključnih tema interpretativnog obrasca šijske duhovnosti: načelo Božanske jedinosti (*tawhid*), načelo pravde (*'adl*), načelo duhovne hermeneutike (*ta'wil*), načelo hijerohistorije (*risala/walaya*), načelo duhovne vlasti imamata i duhovnog ustajanja na život vječni (*ma'ad*). Potom, unutar ovoga kursa će biti istraživana duhovnost sufijske literature: nastanak sufizma, teorije o porijeklu sufizma, škole sufizma, temeljni traktati i duhovna bratstva institucionaliziranog sufizma.

Razumijevanje Hadisa (2+1) [45 h]

Kolegij podrazumijeva tematski izbor hadisa o temeljnim načelima islamskoga vjerovanja i islamskim duhovnim institucijama. On bi obuhvatio jezičku, doktrinarnu i pravnu obradu određenog broja tema koje tretiraju pitanja vjerovanja, islama, znanja, morala, namaza, posta, zekjata, hadždža, ishrane, odijevanja, umjetnosti, tolerancije, vlasti, ekonomije, trgovine, poljoprivrede, oporuke, vakufa, zakletvi, džihada, braka i sl.

V Semestar

Arapska književnost (2+1) [45 h]

Nastanak, korijeni i prvi tragovi. Periodizacija. Predislamska književnost. Predaja poezije. Bilježenje i pitanje autentičnosti. Izvori i karakteristike. Arapska književnost u islamskom periodu. Sadru'l-islami i Benu Umejje. Emevijska pjesnička trojka. Decentralizacija književnosti. Klasični period i moderna arapska književnost.

Engleski jezik V, napredni srednji (3) [45 h]

Nastava na ovom stepenu podrazumijeva dva aspekta izučavanja jezika:

a) proširivanje leksičkog znanja i sticanje sposobnosti punog razumijevanja tekstova iz oblasti islamske teologije, kulture, historije i dr.,

b) sticanje takve lahkoće izražavanja da se mogu iskazati različite ideje na dobrom engleskom jeziku obogaćenim stručnom terminologijom iz disciplina koje se izučavaju na ovom fakultetu.

Kiraet V (2) [30h]

Povijesni značaj i uloga hifza u izučavanju Kur'ana, a.š. Karakteristike mushafskog pravopisa sa tedžvidskoga aspekta. Značaj učenja (kiraeta) Kur'ana, a.š., prema hadisima Muhammeda, a.s. Islamska pravila ponašanja (adabi) prilikom učenja Kur'ana, a.š. Odraž kiraetskih varijanti u tefsiru i fikhu. Povijesni razvoj mushafskog pravopisa. Karakteristike mushafskog pravopisa u kiraetskim školama.

Studenti su dužni naučiti:

- učenje gledajući: od 24. do 30. džuza
- učenje napamet: sure: "Merjem", "Jasin" i "Er-Rahman".

Klasične škole Tefsira (2+1) [45 h]

Predmet ima cilj komparativno predstaviti glavne evolucione tokove u Tefsiru i objasniti pomjeranje naglaska od tradicije i tradicionalizma ka modernizmu. Ovaj predmet ujedno razmatra i utjecaj zapadnjačkih naučnih trendova u proučavanju i tumačenju kur'anskoga teksta.

Filozofija povijesti (2+1) [45 h]

U ovom kursu izučava se put filozofskog mišljenja na Zapadu kao prelaženje srednjovjekovne kršćanske teologije u novovjekovnu evropsku antropologiju, tradicionalne metafizike u modernu fiziku i filozofiju povijesti. Razmatra se zamjenjivanje ljubavi prema Bogu ljubavlju prema istini uma, usmjeravanje filozofskog zanimanja sa pitanja o Bogu na pitanje o čovjeku, odvajanje čovjeka od transcendentnog zavičaja i smještanje u svjetovnu povijest svijeta, izgrađivanje umštenosti povijesti i otkrivanje povijesnosti uma.

Učenje judaizma i kršćanstva (2+1) [45 h]

Kurs o učenju judaizma, kao etičkog monoteizma, ima cilj studentima predstaviti religijske institucije Izraela: svećenstvo, bogoslovna mjesta, žrtvenike i žrtve, izraelske blagdane; zatim starozavjetnu biblijsku teologiju; Bog Izraelov, Izrael kao saveznički narod Božiji, odnos između Boga i Izraela, Božiji plan za budućnost njegovog naroda; najзад, osvrt na današnje istraživanje Staroga zavjeta.

Kurs o učenju kršćanstva će studentima predstaviti kršćansku religiju i teologiju kroz slijedećih nekoliko cjelina: bitni elementi novozavjetne biblijske misli: Kristovi tituli, Apostolsko propovijedanje, Sinoptička evanđelja, Pavlovski spisi, Ivanovski spisi, Novozavjetna eshatologija, Kraljevstvo Božije, Isusova čudesa u evanđeljima, Isusove parabole, Isusovo uskrsnuće, Dvanaesterica i apostolstvo, Pavlova teologija, Ivanovska teologija, današnje istraživanje Novoga zavjeta.

Šeriatsko nasljedno i vakufsko pravo (2+1) [45 h]

Ovaj kurs se bavi izučavanjem sistema nasljeđivanja u islamskom pravu, koncepta oporuke i izvršenja oporuke. U okviru vakufskoga prava izučava se pojam i smisao vakufa,

uvjeti valjanosti uvakufljenja, vrsta vakufa, vakufnama. vakufska administracija, sistemsko uređenje i regulisanje vakufa, vakufi u BiH, restitucija i njene implikacije na vakufsku imovinu.

VI Semestar

Hadiski tekstovi (2+1) [45 h]

U okviru analitičkog studija hadisa, iščitavanjem arapskih tekstova, obradili bi se hadisi iz poglavlja o vjerovanju Muslimovog *Sahiha* uz komentar Nevevija, te prvi tom djela *Subulu's-selam* od San'anija. Cilj ovoga kolegija jeste upoznati studente sa osnovnim postulatima islamskoga vjerovanja i prakse uz navođenje i komentiranje autentičnih predaja.

Islamske institucije (2+1) [45 h]

Ovaj kurs ima cilj da uvede studenta u prirodu, osnovne karakteristike i funkciju glavnih vjerskih, kulturnih i društvenih institucija islamske civilizacije kao što su: džamije, škole, biblioteke, vakufi, bolnice, futuvvet, ahijjska bratstva i dr.

Savremene akaiidske teme (2+1) [45 h]

Ovaj kurs ima cilj studentima predložiti aktualne probleme i izazove vjere i njihovo akaiidsko razrješenje, kao što je pitanje kreacionizma i evolucionizma, kloniranja, sekularizma, eutanazije itd.

Šeriatsko građansko i krivično pravo (2+1) [45 h]

Cilj ovoga kursa je da upozna studente sa osnovnim institucijama šeriatskog građanskog i krivičnog prava. Ovaj

kurs je podijeljen u dva dijela. U prvom dijelu se izučavaju najvažniji instituti stvarnog prava i obligacionog prava, a u drugom dijelu razmatraju se slijedeća pitanja: pojam krivičnoga prava, glavna načela senatskoga krivičnog prava, pojam i vrste krivičnih djela, hudud, kisas i ta'zir, dokazivanje krivičnih djela.

Religija i društvo (2+1) [45 h]

Ovaj kurs se bavi izučavanjem naučnog pristupa religijama u njihovim društvenim funkcijama i društvenim uvjetovanostima. Posebno se razmatraju osnovi teškoće naučnog gledanja na religije i ideologije, razlike među religijskim društvima i zajednicama u povijesnoj i strukturalnoj ravni, tipovi religija, položaji religija u tradicionalnim i sekulariziranim društvima savremenog svijeta, "visoka" religioznost i pučka religioznost, "civilna" religija i religijski pluralizam.

Klasična islamska filozofija (2+1) [45 h]

Definicija, nastanak i izvori filozofskog mišljenja u islamu; odnos prema kelamu, grčkoj filozofiji i kršćansko-jevrejskoj skolastici; odnos prema indijsko-kineskoj misli; prevodilačke škole; istaknuti filozofi (Al-Kindi, Al-Farabi, Ibn Sina, Bi'runi, Al-Gazali, Ibn Rušd, Ibn Hazm, Ibn Tufajl, Ihvanu-s-safa, Ibn Haldun) i njihove filozofije; izvorna djela i temeljni problemi filozofije u islamu: klasifikacija znanosti; teorija poslanstva; socijalno-političke teorije; grad-država; teorija emanacije; jedinstvo uma i Objave; vječnost svijeta; učenje o duši; kritika filozofije; pojam filozofskog romana; jezik i terminologija; prijevod na evropske jezike i bosanski jezik i utjecaj na evropsku renesansu i evropsku filozofiju u cjelini.

VII Semestar

Savremene škole Tefsira (2+1) [45 h]

Naslovni predmet ima cilj da predstavi savremena kretanja u tefsiru, da objasni zašto je došlo do modernih trendova u tumačenju Kur'ana. Ovaj nastavni predmet obrađuje savremene mislioce, muslimane i nemuslimane, koji su dali zapažena djela na planu tumačenja Kur'ana u savremenom dobu (M. Abduhu, R. Rida, M. Šeltut, S. Kutb, Mevdudi itd.).

Savremena islamska filozofija (2+1) [45h]

Islamski svijet ranog novovjekovlja i pokreti za obnovu islamske misli u savremenosti: selefistička tendencija (Ibn Tejmija, Ibn Qajjim al-Gavzi, vehabije, senusije), obnoviteljska tendencija (Afgani, Abduhu, Kevakibi, Ikbāl), racionalistička tendencija (A. Emin, M. Akkad, T. Husejn, M.b. Nabij, Al-Mevdudi), filozofska tendencija, (M. Abdurazik, M. al-Behy, I. Matkur, A. Badavi, S.H. Nasr), orijentalistička (E. Renan, L. Massignon, A. Nadir, R. Genon, M. Watt, Gibb, F. Bajraktarevič, N. Filipovič), tesavufska tendencija (Kušajri, Huvviri, Gazali, B. Arebi, Suhraverdi, Abdulhalim Mahmud), druge tendencije: panislamistička, nacionalistička, sekularis-tička, revizionistička, fundamen-talistička, socijalistička, liberalistička, islamska politička filozofija, integralistička, teološka, modernistička i sl.

Osnovna filozofska pitanja i problemi; izvori obnove islamske misli i karakteristike; dekadencija i renesansa; filozofija arapskoga jezika; moderni tesavvuf; univerziteti i moderni mediji; Orijent i Okcident; neokolonizacija i teorije oslobođenja.

Islamska kultura i civilizacija na Balkanu (2+1) [45 h]

Ovaj kurs se bavi mogućim dodirima stanovnika jugoistočne Evrope sa islamom i islamskom kulturom u predosmanskom periodu, zatim: ekspanzijom Osmanlija na Balkanu, prihvatanjem islama od strane različitih etničkih skupina, njihovom akulturalizacijom i institucijama. Poseban akcent dat je na kulturu Bošnjaka sa cjelovitim pogledom na njihovo kulturno naslijeđe.

Opća psihologija (2+1) [45 h]

Psihologija kao nauka. Nastanak i razvoj psihologije. Kako savremeni psiholozi gledaju na ponašanje. Kritičko mišljenje i psihologija: psihologija kao profesija; psihološke metode istraživanja. Deskriptivne, korelativne i eksperimentalne metode. Osjeti i percepcije. Vidne percepcije: Svijest. Spavanje i snovi. Mijenjanje svijesti meditacijom, biofeedbackom i hipnozom. Zloupotreba droga i zavisnost. Definicija učenja. Učenje uvjetovanjem. Učenje putem pokušaja i uspjeha. Učenje uviđanjem. Transferi učenja. Pamćenje. Vrste pamćenja (epizodičko, semantičko, proceduralno). Procesi pamćenja (kodiranje, pohranjivanje, pronalaženje). Faze pamćenja (senzoričko, kratkoročno, dugoročno). Zaboravljanje. Metode za poboljšanje pamćenja. Inteligencija. Teorije inteligencije. Artificijelna inteligencija. Emocionalna inteligencija. Mjerenje inteligencije. Stvaralačke sposobnosti. Teorije stvaralaštva. Motivacija. Klasifikacija motiva. Reagiranje na frustraciju (destruktivno i konstruktivno reagiranje i mehanizmi odbrane ličnosti). Karakteristike emocija. Klasifikacija emocija. Primarne i druge emocije.

Izborni predmet (2+1)

Izborni predmet (2+1)

VIII Semestar

Studij genocida (2+1)

Ovaj studij ima cilj da studente uvede u teorijsko, normativno određenje genocida i drugih oblika zločina te njihovo izvršenje protiv muslimana na Balkanu, posebno u Bosni i Hercegovini. U tom kontekstu bit će uključene teme: hioistorijski razvoj normativnog određenja genocida, osnovne definicije genocida, karakteristični primjeri genocida u Svijetu, historija genocida nad muslimanima na Balkanu, agresija na Bošnjake 1991-1995, mogućnosti prevencije i procesuiranja zločina genocida, posebno u pogledu konkretizacije genocidnih radnji i dr.

Pedagogija (2+1)

Cilj kursa jeste osposobljavanje studenata za razumijevanje temeljnih odgojno-obrazovnih fenomena iz područja opće i posebnih pedagoških disciplina neophodnih za profil savremenog religijskog pedagoga. Program pedagoškog dijela bit će kompletiran izabranim sadržajima iz psihologije, a koji rasvjetljavaju psihološke aspekte odgoja i obrazovanja.

Izborni predmet (2+1)

Izborni predmet (2+1)

Praktikum (2+1)

Praktični rad u trajanju od 45 sati koji se ogleda u vršenju službe imama, hatiba, muallima, rada u institucijama Islamske zajednice, medijima te socijalnim i humanitarnim organizacijama. Izbor institucija za obavljanje praktikuma, nadzor nad radom studenata i ocjenjivanje vrši odgovarajući nastavnik sa Katedre Fikha.

Izborni predmeti

Studenti VII i VIII semestra biraju četiri predmeta sa liste izbornih predmeta koje nude katedre temeljnih islamskih disciplina. Izbor predmeta za svaki semestar se indicira putem grupne predstavke prodekanu za nastavu.

Moderni trendovi u Tefsiru (2+1) [45 h]

Zadatak ovog predmeta je da predstavi modernističke mislioce, škole i djela na polju tumačenja Kur'ana, od 1850. g. do danas. Predmet se bavi problemima tematskih zaokreta u Tefsiru, kada pitanja i teme iz društva, politike, nauke, ideologije itd. sve više potiskuju klasične tefsirske metodološke obrasce. Predmet posebno tretira razvoj tematskoga tefsira.

Povijest tumačenja Kur'ana u Bosni i Hercegovini (2+1) [45 h]

Predmet izborne naravi. Bavi se klasičnim i savremenim tefsirskim misliocima koji su porijeklom iz Bosne, te tefsirskim katedrama ustanovljenim u Bosni i Hercegovini, i tefsirskim djelima izučavanim, napisanim ili prepisanim u Bosni i Hercegovini. Poseban naglasak u ovom predmetu dat je tumačenju Kur'ana u Bosni i Hercegovini od 1878. g. do danas.

Pronalaženje hadisa (Tahridžu'l-ehadis) (2+0) [30 h]

Kolegij podrazumijeva uvid u metodologiju pronalaženja pojedinačnih predaja (hadisa):

- prema imenu prvog prenosioca,
- prema prvoj riječi u tekstu hadisa,
- prema bilo kojoj riječi u tekstu hadisa,
- prema temama sadržaja hadisa.

Osim toga, studenti će se upoznati sa temeljnom literaturom iz ove hadiske naučne discipline.

Savremena fikhska pitanja (2+1) [45 h]

Cilj ovoga kursa je upoznati studente sa stavovima islamske pravne nauke prema nekim aktualnim pravno-etičkim problemima savremenog svijeta. U okviru ovoga kursa izučava se: savremena medicinska pitanja u svjetlu šeriatskih propisa (abortus, planiranje porodice, skidanje bolesnika sa aparata za vještačko disanje, eutanazija, genetički inženjering, kloniranje, transplantacija organa, banke za ljudske organe i mlijeko), savremena fikhska problematika islamskih manjina (pitanje uzimanja državljanstva strane države, fiktivni brakovi, mješoviti brakovi, hrana, poslovanje, ibadeti), savremena ekonomskopravna pitanja (savremene novčane transakcije, stambeni i potrošački krediti, poslovanje sa bankama koje posluju na bazi kamate, štednja i investiranje).

Šeriatska pravna pravila (2+1) [45 h]

Ovaj kurs ima cilj izučavanje općih i posebnih pravnih pravila. Uključuje pitanja: definiciju i značaj pravnih pravila, nastanak i razvoj ove naučne discipline, vrste pravnih pravila, opća pravna pravila (Djela se prema namjeri

vrjednuju; Sumnja ne otklanja sigurno znanje; Štetu treba otkloniti; Teškoća povlači za sobom olakšicu; Običaj arbitrira), posebna pravna pravila.

Historija Osmanske države (3+0) [45 h]

Ovaj predmet nudi detaljan uvid u nastanak, razvoj, uspon i pad Osmanske države i njenu unutrašnju organizaciju i funkcionisanje. Posebna pažnja bit će poklonjena odnosu Osmanlija spram Evrope, evropske renesanse i naučno-tehničke revolucije u Evropi, pokušajima reforme Osmanske države, ulozi zapadnih sila u raspadanju Osmanske države, položaju nemuslimana u Osmanskoj državi te osmanskim naslijeđu u Evropi.

Historija islamske umjetnosti (3+0) [45 h]

Upoznavanje sa najvažnijim tekovinama islamske umjetnosti od početka do savremenih zbivanja. Šire i potpunije upoznavanje sa nastankom, razvojem i najboljim ostvarenjima islamske umjetnosti u oblasti arhitekture, urbanizma, slikarstva i primijenjenih umjetnosti. Povezivanje umjetničkih pojava u islamskome svijetu s umjetničkim pojavama i tokovima u drugačijim civilizacijskim sredinama te naznačavanje intercivilizacijskih tvorevina i vrijednosti. Upoznavanje sa dostignućima i mjestom islamske umjetnosti u umjetničkom naslijeđu Bosni i Hercegovini.

STRUKTURA STUDIJA
Smjer religijske pedagogije
(et-terbijjetu-d-dinije)

Semestar I

KOD	PREDMET	KONTAKT SATI
JK AR1100	1. Fonetika i morfologija arapskog jezika	2+1
JK EN 1100	2. Engleski jezik I	3
IN NK 1100	3. Kiraet I	2
IN NK 1110	4. Terminologija Tefsira	2+1
IN HA 1100	5. Terminologija Hadisa	2+1
IN FK 1100	6. Historija šeriatskog prava	2+1
IN AK 1100	7. Uvod u nauku akaida	2+1
JK BO 1100	8. Bosanski jezik	2+1

23

Semestar II

KOD	PREDMET	KONTAKT SATI
JK AR 1200	1. Sintaksa arapskog jezika	2+1
JK EN 1200	2. Engleski jezik II	3
IN NK 1200	3. Kiraet II	2
IN FK 1200	4. Usul-i fikh	2+1
DN PN 1200	5. Religija i pravo	2+1
DN SO 1200	6. Sociološke teme i perspektive	2+1
IN KC 1200	7. Uvod u studije islamske kulture i civilizacije	2+1
DN ID 1210	8. Metodi istraživanja	2+1

23

Semestar III

KOD	PREDMET	KONTAKT SATI
JK AR 3100	1. Arapski tekstovi	2+1
JK EN 2100	2. Engleski jezik III	3
IM NK 2100	3. Kiraet III	2
IN NK 2110	4. Metodologija Tefsira	2+1
IN HA 2100	5. Pristupi Sunnetu	2+1
IN FK 2100	6. Ibadat	3+1
IN AK 2100	7. Rane škole kelama	2+1
DN FI 2100	8. Uvod u filozofiju	2+1

24

Semestar IV

KOD	PREDMET	KONTAKT SATI
JK AR 2200	1. Klasična arapska stilistika i metrika	2+1
JK EN 2200	2. Engleski jezik IV	3
IN NK 2200	3. Kiraet IV	2
IN KC 2200	4. Pregled historije islamske kulture i civilizacije	2+1
DN FI 2200	5. Etika	2+1
IN FK 2200	6. Šeriatsko porodično pravo	2+1
IN AK 2200	7. Kelam-shi'a u islamu i tasavvuf	2+1
IN HA 2200	8. Razumijevanje Hadisa	2+1

23

Semestar V

KOD	PREDMET	KONTAKT SATI
JK AR 2100	1. Arapska književnost	3
JK EN 3100	2. Engleski jezik V	3
IN NK 3100	3. Kiraet V	2
DN FI 3100	4. Filozofija povijesti	2+1
IN AK 3100	5. Učenje judaizma i kršć.	2+1
DN PE 3100	6. Pedagogija	2+1
DN PS 3100	7. Opća psihologija	2+1

20

Semestar VI

KOD	PREDMET	KONTAKT SATI
IN HA 3200	1. Hadiski tekstovi	3
IN AK 3200 '	6. Klasična islamska filozofija	2+1
IN AK 3200	2. Islamske institucije	2+1
DN SO 3200	3. Religija i društvo	2+1
DN PS 3200	4. Psihologija ličnosti	2+1
DN PE 3200	5. Sociologija odgoja	2+1
DN PE 3210	6. Didaktika	2+1

21

Semestar VII

KOD	PREDMET	KONTAKT SATI
IN AK 4100	1. Savremena islamska filozofija	2+1
IN KC 4100	2. Islamska kultura i civilizacija na Balkanu	2+1
DN PS 4100	3. Razvojna psihologija	2+1
DN PE 4100	4. Edukometrija	2+1
	5. Izborni predmet	2+1
	6. Izborni predmet	2+1

18

Semestar VIII

KOD	PREDMET	KONTAKT SATI
DN ID 4200	1. Studij Genocida	2+1
DN PE 4200	2. Metodika islamske vjeronauke	2+1
	3. Izborni predmet	2+1
	4. Izborni predmet	2+1
DN PE 4200	5. Praktikum	2+1

15

IZBORNI PREDMETI

KOD	PREDMET	KONTAKT SATI
DN PE 4000	1. Porodična pedagogija	
DN PE 4010	2. Pedagoška komunikologija	
DN PS 4000	3. Socijalna psihologija	
DN PS 4010	4. Psihologija komunikacije	
DN PE 4020	5. Obrazovni menadžment	
DN PS 4020	6. Masmedijska pedagogija	

OPISI KURSEVA

Smjer religijske pedagogije

I SEMESTAR

Fonetika i morfologija arapskoga jezika (2+1) [45h]

Uvod u fonetiku. Nastajanje i podjela glasova. Suglasnici i samoglasnici. Tvorba, glasovne promjene, podjela. Arapski kratki i dugi samoglasnici.

Uvod u morfologiju. Korijen riječi. Trilitere i kvadrilitere. Način tvorbe riječi. Razni imenski oblici. Deverbalna imena. Deklinacija imena. Zamjenice. Nepravilni i pravilni glagoli. Proširene vrste. Čestice, prijedlozi i veznici.

Engleski jezik I - Elementarni (2+1) [45h]

Ovaj kurs ima cilj da studenti steknu elementarna znanja iz engleskoga jezika i engleske gramatike kao i da uporednom analizom engleskog i bosanskog fonetskog sistema osposobi studente za samostalno učenje izgovora nepoznatih riječi i korišćenje rječnika. Osnovna struktura rečenice u engleskom jeziku na nivou elementarnog komuniciranja. Posebna pažnja će biti posvećena početnicima.

Kiraet I (2) [30h]

Cilj ovog kursa je da se studenti teoretski i praktično usavrše u oblasti učenja (kiraeta) Kur'ana, a.š., i da savladaju metodologiju ove discipline kako bi mogli što uspješnije i druge poučavati i na njih svoje znanje prenositi. Da bi u tome uspjeli, treba savladati slijedeće tematske cjeline:

- povijesni nastanak i razvoj tedžvida kao nauke;

- centri artikulacije kur'anskih glasova (*meharidžu-l-huruf*) i akustička svojstva glasova (*sifatu-l-huruf*);
 - izgovaranje Istiaze i Besmele na početku učenja Kur'ana, a.š.;
 - glasovne i akustične promjene u toku učenja Kur'ana, a.š., kao što su: vrsta osnovnih i izvedenih dužina (*medd*), vrste asimilacije (*idgam*), izostavljanje asimilacije glasova (*izhar*), preobrazba glasova (*iklab*), nazalizacija glasova (*ihfa*) i sl.
- Navedene methodske jedinice se praktično uvježbavaju u okviru planiranih vježbi.

Prema planu i programu ovoga kursa, studenti treba da nauče:

- učenje gledajući: 1. i 2. džuz,
- učenje napamet: "El-Fatiha", "Elif lam-mim", od El-'Asr" do "En-Nas", ašereta: "Ja ejjuhellezine amenu" ("El-Bekara" 183.-186.), "El-Hadždžu" ("El-Bekara 197.-202.).

Terminologija Tefsira (2+1) [45 h]

Cilj predmeta je prezentiranje studentima osnovnih korijena kur'anskoga vokabulara. Prezentiranje kur'anskoga vokabulara obavlja se po općim planovima Kur'ana kao što su: metafizički, kosmološki, antropološki, etički, svetopovijesni i povijesni... Predmet obuhvata i obradu riječi iz predislamskoga politeizma kao i vlastita imena iz Kur'ana, homonime, toponime, nazivlje za floru, faunu itd. Estetički kao i kulturološki plan Kur'ana, također su zastupljeni u ovome predmetu. Predmet pristupa kur'anskoj leksici na način osnovnog i prijetefsirskog, tj. prijehermeneutičkog predstavljanja značenja riječi Kur'ana.

Terminologija Hadisa (2+1) [45 h]

U ovom kolegiju dat će se kraći historijski pregled razvoja Hadisa i hadiskih znanosti, a zatim će se studenti upoznati sa osnovnom hadiskom terminologijom. Obradit će se slijedeće

tematske cjeline: mjesto predaje u islamu i sistemu islamske učenosti; definicija sunneta i hadisa; prenošenje sunneta kroz kontinuiranu praksu rane muslimanske zajednice; putovanja u potrazi za hadisom; nastanak osnovnih hadiskih zbirki; institucionalno izučavanje hadisa; naučne discipline hadisa; biografije i temeljna hadiska literatura; izučavanje hadisa u Bosni i Hercegovini; najznačajniji autori i djela.

Temeljno pojmovlje hadisa (istilahat). Pored temeljnih pojmova kao što su sunnet, hadis, haber, eser... studenti će se upoznati i sa temeljnom podjelom hadisa s obzirom na vjerodostojnost, prekinutost i završetak seneda, nedostacima preciznosti prenosilaca, skrivenim mahanama, najmanjim brojem prenosilaca u jednoj generaciji itd.

Historija šeriatskoga prava (2+1) [45 h]

Izučavanje historijskog procesa objave Šeriata, formiranje islamskoga pravnog sistema i razvoja islamske pravne nauke tokom četrnaest vijekova muslimanske historije. Razmatraju se, također, procesi i mehanizmi primjene šeriatskog prava u muslimanskim društvima te izgradnja islamskih institucija, s posebnim osvrtom na Balkan. Pažnja se daje i glavnim predstavnicima islamske pravne nauke u pojedinim historijskim periodima.

Uvod u nauku Akaida I (2+1) [45 h]

Ovaj kurs podrazumijeva bavljenje teologijom o šest načela ili članaka tradicionalnog obrasca islamske vjere: vjera u Boga, u meleke, u objavljene Božije Knjige, u Božije poslanike, u Posljednji dan i u Božije predodređenje.

Na sadržaju ovih šest članaka islamske vjere temelji se i razvija religijska metafizika, antropologija, angelologija, tradicionalna kozmologija, eshatologija i teodiceja.

Rečeni kurs također podrazumijeva istraživanje u polju teologije o pet duhovnih stupova muslimanskog vjerovanja: kalima al-shahadah (svjedočanstvo vjere); salat (molitva), zekat (obavezni izdatak na imovinu), sawm (post) i hajj (islamsko hodočašće).

Bosanski jezik (2+1) [45 h]

Jezik, komunikacija, kultura, društvo, nacija. Historija bosanskoga jezika. Normiranje bosanskoga jezika. Jezička kultura. Stavovi prema jeziku. Komuniciranje u višenacionalnim zajednicama. Kompozicija različitih pisanih sastava. Poslovno komuniciranje. Pozitivne i negativne osobine stila. Govornički stilovi. Umijeće komuniciranja. Vježbe: pravopisna, glasovna, ortoepska, morfološka, sintaksička i leksičko-semantička norma bosanskoga jezika.

II Semestar

Sintaksa arapskoga jezika (2+1) [45 h]

Sintaksa glagola i partikula. Podjela na izvedena i neizvedena imena. Infinitivi, participi, pridjevi, imenice mjesta, vremena i oruđa. Imenice množva. Deminutiv. Sintaksa glagola. Sintaksa padeža. Sintaksa partikula. Sintaksa rečenice. Vrsta rečenice.

Engleski jezik II, srednji niži (3) [45 h]

Cilj ovoga kursa je upoznavanje studenata sa morfološkim i sintaksičkim odlikama engleskoga jezika u poređenju sa morfološko-sintaksičkim karakteristikama bosanskoga jezika kako bi se što lakše shvatila struktura engleske rečenice i razumjelo njeno značenje u odnosu na glagolske oblike u

govornom ili pisanom iskazu. Osnova rada su tekstovi općeg sadržaja na kojima će se vježbati vještine (razumijevanje, čitanje i govor).

Kiraet II (2) [30 h]

U okviru ovoga kursa izučavaju se slijedeće teme:

- značaj pauzalne i početne forme (*vakf* i *ibtida*) u toku učenja Kur'ana, a.š. Vrste pauzalne i početne forme i njihov odraz na značenje kur'anskih ajeta;
- tedžvidska pravila u kur'anskim skraćenicama;
- sekta i sedžda tilave u Kur'anu, a.š.

U sklopu vježbi, navedene tematske cjeline se praktično uvježbavaju. Ovaj kurs uključuje učenje:

- učenje gledajući: od 3. i 6. džuza,
- učenje napamet: od "Ed-Duha" do "En-Nas", ašereta: "Lillahi..." ("El-Bekara 284.-286.), "Ve ma Muhammedun" ("Ali Imran" 144.-148.).

Usuli fikh (2+1) [45 h]

Cilj ovoga kursa je da upozna studente sa osnovnim pravilima popunjavanja pravnih praznina u šeriatskom pravu i općenito o metodologiji islamskoga prava. Daje se definicija ove nauke sa kraćim uvodom u historiju i njen razvoj kao i prva djela nastala iz ove oblasti. Razmatraju se pojmovi: zakonodavac, norma, adresat (obaveznik -mukellef), izvori šeriatskih normi, osnovni i partikularni. Izučavaju se ciljevi senatskoga prava i vrste tumačenja (posebno jezička).

Religija i pravo (2+1) [45 h]

Ovaj kurs istražuje religijsku dimenziju prava i pravnu dimenziju religije te interakciju religijskih i pravnih ideja

(prekršaj, obaveza, ugovor) i metoda (interpretacija teksta). Razmatra se koncept prava, njegovo porijeklo, struktura, funkcija i veza sa religijom u historijskoj i savremenoj dimenziji. Identifikuju se i porede najvažniji oblici religijski inspirisanih prava - jevrejsko, kanonsko i islamsko pravo, te moderno svjetovno pravo. Analizira se pravna relevantnost religije u izabranim slučajevima modernog nacionalnog i međunarodnoga prava.

Sociološke teme i perspektive (2+1) [45 h]

Ovaj kurs bavi se izučavanjem osnova i reprezentativnih postignuća naučnog pristupa društvenom životu. Razmatraju se ciljevi i poteškoće sociologije kao pozitivne nauke, koja ne bi bila opterećena vrijednostima, moralnim sudovima i ideologijom, glavni teorijski pravci u sociologiji, metodi sociologije i reprezentativni rezultati sociološkog diferenciranja društvenog života, komparativnog i evolucijskog izučavanja društva i društvenih institucija te istraživanja različitih društvenih pojava.

Uvod u islamsku kulturu i civilizaciju (2+1) [45 h]

Ovaj kurs počinje definicijom kulture i civilizacije općenito i islamske posebno. Govori o izvorima islamske kulture, kur'ansko-sunnetskom konceptu, karakteru, originalnosti i evolutivnosti. Bavi se sistemima i podsistemima islamske kulture te njenom pozicijom između antičkih i modernih kultura.

Metode istraživanja (2+1) [45 h]

Ovaj kurs uvodi studente u teoriju i tehniku akademskog istraživanja s posebnim naglaskom na oblast religijskih

studija. Uključuje teme: istraživanje i metoda, istraživanje i teorija, kvantitativne i kvalitativne metode, najčešće korištene metode u religijskim studijama, faze istraživačkoga procesa - pronalaženje teme, definiranje problema, definiranje hipoteze ili koncepta, sakupljanje podataka, analiza i pisanje istraživačkog izvještaja.

III Semestar

Arapski tekstovi (2+1) (45 h)

Uvod u prevođenje. Procesi prevođenja. Estetski problemi prevođenja. Umjetnički stil i prevodilački stil. Prevođenje kao historijsko-književni problem. Izbor tekstova iz arapske književnosti.

Engleski jezik III, srednji (2+1) [45 h]

Ovaj kurs je kratka rekapitulacija i zaokruživanje stečenoga gramatičkog znanja kombiniranog sa jezičkim vještinama (čitanje, razumijevanje, govor i pisanje) i njegova upotreba u funkciji tačnog i fentnog komuniciranja kako usmeno, tako i pismeno. Idiomatska upotreba jezika. Posebna pažnja će se posvetiti vokabularu kao i značenju riječi u zavisnosti od njene funkcije u rečenici.

Kiraet III (2) [30 h]

Povijesni nastanak, razvoj i značaj kiraetskih škola i njihove karakteristike s aspekta tedžvidske nauke. Doprinos Ed-Danija, Šatibija, Ibn Džezerija i drugih u izučavanju i sistematizaciji ove naučne oblasti. Hadisi s komentarom o učenju Kur'ana. Pravila ponašanja prilikom učenja Kur'ana.

Ovim kursom je predviđeno da studenti nauče:

- učenje gledajući: od 7. do 14. džuzu,
- učenje napamet: sura "Ja-sin" (cijela), ašereta: "Inne fi halki..." ("Ali Imran" 190.-194.), "Men dža'e" ("El-En'am" 160.-165.).

Metodologija tefsira (2+1) [45 h]

Zadatak ovog predmeta je da se studentima predstave A) glavne metode i B) metodološke škole u tumačenju Kur'ana. Predmet "Metodologija tefsira" na sažet i pregledan način pokazuje još i C) tretman kur'anskoga teksta i obrađuje metode korištenja D) interpretativne građe kojom se tumačila i tumači Riječ Kur'ana.

Pristupi sunnetu (2+1) [45 h]

U trećem semestru studente ćemo upoznati sa povijesnim i normativnim značenjem sunneta. Prvi plan podrazumijeva izučavanje sunneta kao norme vjere (*aslu'd-din*), a drugi kulturološko-civilizacijsku punovažnost sunneta. Kroz navedeni kurs obradile bi se slijedeće teme: važnost sunneta, obaveze muslimana spram sunneta, uloga sunneta u šeriatskom pravu, značaj sunneta u svakodnevnom životu muslimana, upute za bolje razumijevanje sunneta, razumijevanje sunneta u svjetlu Kur'ana, razumijevanje hadisa na osnovu okolnosti u kojima su izrečeni, razlikovanje doslovnog i metaforičkog, fizičkog i metafizičkog u hadiskim tekstovima.

Ibadat (3+1) [45 h]

Ovaj kurs bavi se izučavanjem obreda s religijsko-pravnog aspekta. Izučavaju se koncept ibadeta, njegov smisao i ciljevi te utjecaj na ljudsko ponašanje u društvu. Teme uključuju: taharet, namaz, zekjat, post i hadž.

Rane škole kalama (2+1) [45 h]

Ovaj kurs istražuje teološka gibanja mu'tazilijskog, aš'ariskog, maturidijskog, zahirijskog i drugih mišljenja unutar ranog muslimanskog kalama. On takoređ pretpostavlja razgovor i o potonjim tradicijama heterodoksnog islama.

Uvod u filozofiju (2+1) [45 h]

Ovaj kurs je početni ili osnovni tečaj filozofije u kome se povezuju izvorni i historijski pristup filozofiji. Izvorni pristup se tematizira upoznavanjem sa tekstovima filozofa u kojima se pokazuje živo, iskonsko vrelo filozofije kao ljubavi prema mudrosti, kao nastojanja na naravnoj spoznaji nadnaravnog, kao odgoja kojim se postiže otvorenost za temelje i za zagonetno jedinstvo postojećeg. Historijski pristup se tematizira upoznavanjem sa historijskim obradama metodičkog rada mišljenja na općim pitanjima o spoznaji svijeta i života kod starih Hindusa, Kineza i Grka.

IV Semestar

Klasična arapska stilistika i metrika (2+1) [45 h]

Uvod u stilistiku i podjela. 'Ilmu'l-me'ani: osnovni dijelovi rečenice i njene vrste. Red riječi u rečenici i inverzija. Gramatička i stilistička organizacija rečenice. Navođenje i ispuštanje subjekta, predikata i njihovih dodataka. Ilmu'l-bejan: stilska figura poređenja, upotreba i vrste. Metonimija, logička metafora i alegorija. Ilmu'l-bedi': formalni i sadržajni pjesnički ukrasi: antiteza, paralelizam, paronomazija itd. Metrika, nastanak, uvod i razvoj. Slogovi. Metar: kratki i dugi. Skandiranje i slobodni stih.

Engleski jezik IV, srednji viši (3) [30 h]

U ovom semestru naglasak se stavlja na razvijanje komunikativnih sposobnosti i ovladavanje jezičkim vještinama. Ovladavanje novom leksikom i idiomatikom kao i gramatičkim gradivom na dijaloškim, deskriptivnim i narativnim tekstovima. Pismene i govorne vježbe sa temama karakterističnim za svakodnevne situacije za bolje razumijevanje pisanog i govornog teksta. Vježbe iz funkcionalne upotrebe jezika, za utvrđivanje poznatih gramatičkih struktura i ovladavanje novim strukturama radi sticanja cjelovitog znanja engleske gramatike s težištem na formalno govornom i govornom jeziku.

Kiraet IV (2) [30 h]

Obrada slijedećih tedžvidskih tema:

artikulacija "hemzeta" i razne fonetske promjene u ovom glasu (*tahkik, teshil, ibdal, nakl*). Međuovokalne akustičke varijante (*imala*). Vrste redukcije pojedinih glasova (*išmam, revm, ihtilas*). Navedene methodske jedinice imaju za cilj da se studenti bliže upoznaju sa terminologijom tedžvidske nauke u kiraetskim školama. Obrada navedenih tema je teoretske prirode budući da će se praktično učenje Kur'ana, a.š., primjenjivati prema Asimovom kiraetu i Hafsovom rivajetu. Povijesni nastanak i razvoj kiraetskih škola. Fonološke promjene u kiraetskoj znanosti.

Prema programu ovoga kursa, planira se da studenti nauče:

- učenje gledajući: od 15. do 24. džuza,
- učenje napamet: sure: "Er-Rahman" (cijela) i "El-Mulk" (cijela), ašereta: "Elif-lam-ra" ("El-Hidžr" 1.-15.), "Subhanellezi" ("El-Isra" 1.-7.) i "Ekimissalate" ("El-Isra" 78.-84.).

Pregled historije islamske kulture i civilizacije (2+1) [45 h]

U okviru ovoga kursa prati se nastanak, razvoj i transmisija islamske kulture i civilizacije na različitim geografskim prostorima. Daje se pregled glavnih zona (arapske, turske, perzijske, malajske i afričke) sa njihovim karakteristikama i vrhunskim ostvarenjima u različitim segmentima. Istražuju se kulturni međutjecaji, reformistički pokreti, problemi i mogućnosti islamske kulture danas.

Etika (2+1) [45 h]

Cilj je ovoga kursa studente upoznati sa osnovnim etičkim teorijama, izvorima, terminologijom i pozicijom u odnosu na druge discipline koje se bave čovjekovim osobnim i društvenim životom. Razmatraju se etičke vrijednosti, vrlina kao mjera, središnja vrijednost, pretjeranost kod čovjeka. Razumijevanje morala kod predislamskih Arapa, iranska etička misao, grčka i indijska etička filozofija. Analizira se razvoj islamskih etičkih teorija, osnovni tokovi etičke misli: tradicionalistički, racionalistički, savremena pitanja islamske etike, politički moral, seksualni moral, etička pitanja u medicini i ekološka etika.

Šeriatsko porodično pravo (2+1) [45 h]

Cilj ovoga kursa je da upozna studente sa mjestom i ulogom braka i porodice u islamu. Uključuje pitanja: obaveznost braka, glavni uvjeti braka i bračne zabrane. Također obuhvata i razrađuje pitanja prestanka braka putem razvoda braka kao i prestanka po sili zakona kao i posljedice po status djece apsolutno ništavog (*batił*) i relativno ništavog (*fasid*) braka. Sve navedeno će biti ilustrirano primjerima iz sudske prakse Vrhovnog šeriatskog suda u Sarajevu.

Kalam - shi'a u islamu i tasawwuf (2+1) [45 h]

Ovaj kurs istražuje šijsku duhovnost u kontekstu pet ključnih tema interpretativnog obrasca šijske duhovnosti: načelo Božanske jedinosti (*tawhid*), načelo pravde (*'adl*), načelo duhovne hermeneutike (*ta'wil*), načelo hijerohistorije (*risala/walaya*), načelo duhovne vlasti imamata i duhovnog ustajanja na život vječni (*ma'ad*). Potom, unutar ovoga kursa će biti istraživana duhovnost sufijske literature: nastanak sufizma, teorije o porijeklu sufizma, škole sufizma, temeljni traktati i duhovna bratstva institucionaliziranog sufizma.

Razumijevanje Hadisa (2+1) [45 h]

Kolegij podrazumijeva tematski izbor hadisa o temeljnim načelima islamskoga vjerovanja i islamskim duhovnim institucijama. On bi obuhvatio jezičku, doktrinarnu i pravnu obradu određenog broja tema koje tretiraju pitanja vjerovanja, islama, znanja, morala, namaza, posta, zekjata, hadždža, ishrane, odijevanja, umjetnosti, tolerancije, vlasti, ekonomije, trgovine, poljoprivrede, oporuke, vakufa, zakletvi, džihada, braka i sl.

V Semestar

Arapska književnost (2+1) [45 h]

Nastanak, korijeni i prvi tragovi. Periodizacija. Predislamska književnost. Predaja poezije. Bilježenje i pitanje autentičnosti. Izvori i karakteristike. Arapska književnost u islamskom periodu. Sadru'l-islami i Benu Umejje. Emevijska pjesnička trojka. Decentralizacija književnosti. Klasični period i moderna arapska književnost.

Engleski jezik V, napredni srednji (3) [45 h]

Nastava na ovom stepenu podrazumijeva dva aspekta izučavanja jezika:

a) proširivanje leksičkog znanja i sticanje sposobnosti punog razumijevanja tekstova iz oblasti islamske teologije, kulture, historije i dr.,

b) sticanje takve lahkoće izražavanja da se mogu iskazati različite ideje na dobrom engleskom jeziku obogaćenim stručnom terminologijom iz disciplina koje se izučavaju na ovom fakultetu.

Kiraet V (2) [30h]

Povijesni značaj i uloga hifza u izučavanju Kur'ana, a.š. Karakteristike mushafskog pravopisa sa tedžvidskog aspekta. Značaj učenja (kiraeta) Kur'ana, a.š., prema hadisima Muhammeda, a.s. Islamska pravila ponašanja (adabi) prilikom učenja Kur'ana, a.š. Odraz kiraetskih varijanti u tefsiru i fikhu. Povijesni razvoj mushafskog pravopisa.

Studenti su dužni naučiti:

- učenje gledajući: od 24. do 30. džuza,
- učenje napamet: sure: "Merjem", "Ja-sin", "Er-Rahman".

Filozofija povijesti (2+1) [45 h]

U ovom kursu izučava se put filozofskog mišljenja na Zapadu kao prelaženje srednjovjekovne kršćanske teologije u novovjekovnu evropsku antropologiju, tradicionalne metafizike u modemu fiziku i filozofiju povijesti. Razmatra se zamjenjivanje ljubavi prema Bogu ljubavlju prema istini uma, usmjeravanje filozofskog zanimanja sa pitanja o Bogu na pitanje o čovjeku, odvajanje čovjeka od transcendentnog zavičaja i smještanje u svjetovnu povijest svijeta, izgrađivanje umstvenosti povijesti i otkrivanje povijesnosti uma.

Učenje judaizma i kršćanstva (2+1) [45 h]

Kurs o učenju judaizma, kao etičkog monoteizma, ima cilj studentima predstaviti religijske institucije Izraela: svećenstvo, bogoštovna mjesta, žrtvenike i žrtve, izraelske blagdane; zatim starozavjetnu biblijsku teologiju; Bog Izraelov, Izrael kao saveznički narod Božiji, odnos između Boga i Izraela, Božiji plan za budućnost njegovog naroda; najzad, osvrt na današnje istraživanje Staroga zavjeta. Kurs o učenju kršćanstva će studentima predstaviti kršćansku religiju i teologiju kroz slijedećih nekoliko cjelina: bitni elementi novozavjetne biblijske misli: Kristovi tituli, Apostolsko propovijedanje, Sinoptička evanđelja, Pavlovski spisi, Ivanovski spisi, Novozavjetna eshatologija, Kraljevstvo Božije, Isusova čudesa u evanđeljima, Isusove parabole, Isusovo uskrsnuće, Dvanaesterica i apostolstvo, Pavlova teologija, Ivanovska teologija, današnje istraživanje Novoga zavjeta.

Pedagogija (2+1) [45 h]

Osnovni je cilj nastave Pedagogije da studentima omogući lakši i brži uvid u najnovije znanstvene spoznaje, da ih osposobi za primjenu tih znanja u praksi tako da mogu postaviti dijagnozu odgojnog/obrazovnog problema i u skladu s tim rješavati. Osnovne teme uključuju: razvoj i određenje pedagogijske znanosti; pojam, značenje i svrha odgoja i obrazovanja; osnovne i najjednostavnije pedagoške kategorije; osnovna odgojno-obrazovna područja; metodika odgojnog rada.

Opća psihologija (2+1) [45 h]

Psihologija kao nauka. Nastanak i razvoj psihologije. Kako savremeni psiholozi gledaju na ponašanje. Kritičko mišljenje i psihologija: psihologija kao profesija: psihološke metode istraživanja. Deskriptivne, korelativne i eksperimentalne

metode. Osjeti i percepcije. Vidne percepcije: Svijest. Spavanje i snovi. Mijenjanje svijesti meditacijom, biofeedbackom i hipnozom. Zloupotreba droga i zavisnost. Definicija učenja. Učenje uvjetovanjem. Učenje putem pokušaja i uspjeha. Učenje uviđanjem. Transferi učenja. Pamćenje. Vrste pamćenja (epizodičko, semantičko, proceduralno). Procesi pamćenja (kodiranje, pohranjivanje, pronalaženje). Faze pamćenja (senzoričko, kratkoročno, dugoročno). Zaboravljanje. Metode za poboljšanje pamćenja. Inteligencija. Teorije inteligencije. Artificijelna inteligencija. Emocionalna inteligencija. Mjerenje inteligencije. Stvaralačke sposobnosti. Teorije stvaralaštva. Motivacija. Klasifikacija motiva. Reagiranje na frustraciju (destruktivno, konstruktivno reagiranje, mehanizmi odbrane ličnosti). Karakteristike emocija. Klasifikacija emocija. Primarne i druge emocije.

VI Semestar

Hadiski tekstovi (2+1) [45 h]

U okviru analitičkog studija hadisa, iščitavanjem arapskih tekstova, obradili bi se hadisi iz poglavlja o vjerovanju Muslimovog *Sahiha* uz komentar Nevevija te prvi tom djela *Subulu's-selam* od San'anija. Cilj ovoga kolegija jeste upoznati studente sa osnovnim postulatima islamskoga vjerovanja i prakse uz navođenje i komentiranje autentičnih predaja.

Klasična islamska filozofija (2+1) [45 h]

Definicija, nastanak i izvori filozofskog mišljenja u islamu; odnos prema kelamu, grčkoj filozofiji i kršćansko-jevrejskoj skolastici; odnos prema indijsko-kineskoj misli; prevodilačke škole; istaknuti filozofi (Al-Kindi, Al-Farabi, Ibn Sina,

Bi'runi, Al-Gazali, Ibn Rušd, Ibn Hazm, Ibn Tufajl, Ihvanu-s-safa, Ibn Haldun) i njihove filozofije; izvorna djela i temeljni problemi filozofije u islamu: klasifikacija znanosti, teorija poslanstva, socijalno-političke teorije, grad-država, teorija emanacije, jedinstvo uma i Objave, vječnost svijeta, učenje o duši, kritika filozofije, pojam filozofskog romana; jezik i terminologija; prijevodi na evropske jezike i bosanski jezik i utjecaj na evropsku renesansu i evropsku filozofiju u cjelini.

Islamske institucije (2+1) [45 h]

Ovaj kurs ima cilj da uvede studenta u prirodu, osnovne karakteristike i funkciju glavnih vjerskih, kulturnih i društvenih institucija islamske civilizacije kao što su: džamije, škole, biblioteke, vakufi, bolnice, futuvvet, ahijjska bratstva i dr.

Religija i društvo (2+1) [45 h]

Ovaj kurs se bavi izučavanjem naučnog pristupa religijama u njihovim društvenim funkcijama i društvenim uvjetovanostima. Posebno se razmatraju osnovi teškoće naučnog gledanja na religije i ideologije, razlike među religijskim društvima i zajednicama u povijesnoj i strukturalnoj ravni, tipovi religija, položaji religija u tradicionalnim i sekulariziranim društvima savremenog svijeta, "visoka" religioznost i pučka religioznost, "civilna" religija i religijski pluralizam.

Psihologija ličnosti

Definicija ličnosti. Pristupi u tumačenju ličnosti. Dimenzije ličnosti. Gledišta o crtama ličnosti. Personološka teorija ličnosti. Psihodinamičke teorije ličnosti. Humanističko-egzistencijalističke teorije ličnosti (Maslow, Rogers).

Konstitucionalna teorija ličnosti. Bihevioristička teorija ličnosti. Socijalne teorije ličnosti. Faktorske teorije ličnosti (Eysenck, Cattell). Razlike u tumačenju razvoja ličnosti u teorijama ličnosti. Socijalizacija ličnosti. Mjerenje ličnosti. Poremećaji ličnosti. Anksiozni i disojativni poremećaji.

Sociologija odgoja

Ovaj kurs ima zadatak da, između ostalog, studente upozna sa pretpostavkama, procesima i uzrocima koji uvjetuju struktuiranje i funkcioniranje odgojnih i obrazovnih institucija i sistema u društvu kao i utjecaja odgoja/obrazovanja. Osnovne teme uključuju problem individualnih razlika i odgoj; opće društvena i konkretno društvena priroda odgoja/obrazovanja; pristojno društvo, komuniciranje i odgoj; demokracija i odgoj/obrazovanje. Struktura procesa socijalizacije i odgoj; kultura, odgoj i obrazovanje. Islamski odgoj, kulturni pluralizam i opasnosti od etnocentrizma; religijski odgoj kao ljudska i društvena potreba; profesionalizacija i stručnost odgajateljskog poziva.

Didaktika (2+1) [45 h]

Cilj nastave didaktike jeste upoznavanje studenata sa proučavanjem i istraživanjem fundamentalnih problema didaktičke teorije i prakse. Studente treba upoznati sa savremenim tokovima i dostignućima u didaktičkoj teoriji i odgojno-obrazovnoj praksi i omogućiti im valjano primanje i shvatanje didaktičkih spoznaja kako bi mogli kompetentno sudjelovati u rješavanju teorijskih i praktičkih problema iz ove oblasti.

VII Semestar

Savremena islamska filozofija (2+1) [45h]

Islamski svijet ranog novovjekovlja i pokreti za obnovu islamske misli u savremenosti: selefistička tendencija (Ibn Tejmija, Ibn Qajjim al Gavzi, vehabije, senusije), obnoviteljska tendencija (Afgani, Abduhu, Kevakibi, Ikbal), racionalistička tendencija (A. Emin, M. Akkad, T. Husejn, M.b. Nabij, Al-Mevdudi), filozofska tendencija, (M. Abdurazik, M. al-Behy, I. Matkur, A. Badavi, S.H. Nasr), orijentalistička (E. Renan, L. Massignon, A. Nadir, R. Genon, M. Watt, Gibb, F. Bajraktarević, N. Filipović), tesavvufska tendencija (Kušajri, Hugviri, Gazali, B. Arebi, Suhraverdi, Abdulhalim Mahmud), druge tendencije: panislamistička, nacionalistička, sekularistička, revizionistička, fundamentalistička, socijalistička, liberalistička, islamska politička filozofija, integralistička, teološka, modernistička i sl.

Osnovna filozofska pitanja i problemi, izvori obnove islamske misli i karakteristike, dekadencija i renesansa, filozofija arapskoga jezika, moderni tesavvuf, univerziteti i moderni mediji, Orijent i Okcident, neokolonizacija i teorije oslobođenja.

Islamska kultura i civilizacija na Balkanu (2+1) [45 h]

Ovaj kurs se bavi mogućim dodirima stanovnika jugoistočne Evrope sa islamom i islamskom kulturom u predosmanskom periodu; zatim: ekspanzijom Osmanlija na Balkanu, prihvatanjem islama od strane različitih etničkih skupina, njihovom akulturalizacijom i institucijama. Poseban akcent dat je na kulturu Bošnjaka sa cjelovitim pogledom na njihovo kulturno naslijeđe.

Razvojna psihologija (2+1) [45 h]

Predmet, zadaci i značaj razvojne psihologije. Metode istraživanja. Prenatalni i postnatalni razvoj. Razvoj vrste i razvoj pojedinačnog organizma. Pojam zrelosti. Naslijeđe, okolina i aktivnost kao faktori razvoja. Novorođenče: fizički, kognitivni i socio-emocionalni razvoj. Predškolska dob: fizički, kognitivni, govorni i socio-emocionalni razvoj. Školska dob: fizički razvoj (motoričke aktivnosti, invalidna djeca, hiperaktivnost), kognitivni razvoj (konkretno-operaciono razmišljanje, govor, inteligencija, problemi i poremećaji), socijalno-emocionalni razvoj (poimanje sebe, moralni razvoj, problemi i poremećaji). Doba adolescencije: fizički razvoj (pubertet, rani i klasični početak, anoreksija i bulimija, debljina), kognitivni razvoj, socio-emocionalni razvoj (identitet, samostalnost, seksualnost, kultura mladih, problemi i poremećaji). Odraslo doba, starost i starenje.

Edukometrija

Cilj ovoga kursa je da studente uvede u načine mjerenja i vrednovanja edukacijskih postignuća i ishoda te da ih osposobi za ispitivanja i istraživanja u području odgoja, obrazovanja i nastave. Osnovne teme: značaj i smisao vrednovanja u odgoju, obrazovanju i nastavi, principi i opseg ispitivanja, istraživanja i mjerenja, vrste i metrijske karakteristike mjernih instrumenata; konstrukcija testova postignuća, skala, skalera, ček-lista i drugih mjernih instrumenata, mjerenje interesovanja, stavova i crta ličnosti; statistički metodi obrade podataka.

Izborni predmet (2+1)

Izborni predmet (2+1)

VIII Semestar

Studij genocida (2+1)

Ovaj studij ima cilj da studente uvede u teorijsko, normativno određenje genocida i drugih oblika zločina te njihovo izvršenje protiv muslimana na Balkanu, posebno u Bosni i Hercegovini. U tom kontekstu bit će uključene teme: historijski razvoj normativnog određenja genocida, osnovne definicije genocida, karakteristični primjeri genocida u Svijetu, historija genocida nad muslimanima na Balkanu, agresija na Bošnjake 1991 - 1995, mogućnosti prevencije i procesuiranja zločina genocida, posebno u pogledu konkretizacije genocidnih radnji i dr.

Metodika islamske vjeronauke (2+1) [45 h]

Cilj ovog nastavnog predmeta jeste upoznavanje i osposobljavanje studenata sa savremenim teorijskim i praktičnim dostignućima metodike nastavnog rada uopće i metodike nastave vjeronauke. Prioritetan zadatak je stručno osposobiti studente za moderno planiranje, izvođenje i valoriziranje nastave vjeronauke u svim odgojno-obrazovnim institucijama te podizanja nastave vjeronauke na viši nivo.

Izborni predmet (2+1)

Izborni predmet (2+1)

Praktikum (2+1)

Pedagoška praksa treba da doprinese međusobnom povezivanju naučnih disciplina koje student sluša kao i uočavanje značaja svake naučne discipline za odgojno-obrazovni rad. Ona će imati doživljajni, adaptivni, opservacioni, trenažni i ispitivački/istraživački karakter. Student će u toku 10 dana (dnevno po 4 časa) pratiti život i rad jedne škole (osnovne ili srednje).

Izborni predmeti

Studenti VII i VIII semestra biraju četiri predmeta sa liste izbornih predmeta koje nudi Katedra pedagogije i psihologije. Izbor predmeta za svaki semestar indicira se putem grupne predstavke prodekanu za nastavu.

Izborni predmeti

Porodična pedagogija

Cilj ovoga kursa je da upozna studente sa najnovijim znanstvenim spoznajama iz područja porodičnog odgoja te ih osposobiti za primjenu tih znanja u praksi na način da mogu postaviti dijagnozu problema i u skladu s tim pristupiti njegovu rješavanju te, općenito, da su u stanju djelovati u pravcu jačanja odgojne kompetencije porodice. Osnovne

teme: historijsko i komparativno istraživanje obiteljskog života; kriza savremene obitelji; bračni odnosi i odgovorno roditeljstvo; uloga majke i oca u odgoju; porodična atmosfera i njezin uticaj na razvoj djeteta; psihodinamika porodičnih odnosa; braća i sestre; vrste nepotpunih porodica i njihov psihosocijalni status; očuh i maćeha; usvojeno dijete u obitelji; patologija obiteljskih odnosa; pripremanje za porodični život.

Pedagoška komunikologija

Osnovni je cilj pomoću ovoga kursa uvesti studente u područje komunikacijskih procesa i odnosa te im razviti sposobnost komuniciranja i komunikativnog djelovanja. Osnovne teme: osnovni komunikološki pojmovi; informacija i značenje; oblikovanje poruka; interpersonalno komuniciranje; verbalna i neverbalna komunikacija; unutarnja i vanjska pravila komuniciranja; kako djeca uče komunicirati, kognitivne i bihevioralne vještine komuniciranja; komunikacijska kompetencija; konverzacija i persuazija.

Socijalna psihologija

Definicija i razvoj socijalne psihologije. Područja socijalne psihologije. Stavovi i srodni pojmovi. Porijeklo stavova. Formiranje stavova. Promjena stavova. Predrasude i stereotipi. Socijalna percepcija (prve impresije, atribucijska teorija). Interpersonalno privlačenje: svidanje i naklonost. Socijalni utjecaji (poslušnost prema autoritetu, konformizam, nezavisnost). Grupno ponašanje (donošenje odluke, mehanizmi psihosocijalne interakcije). Psihologija mase (gubitak individualnosti). Asocijalno i antisocijalno ponašanje. Prosocijalno ponašanje. Školska socijalna psihologija: predmet i zadaci.

Psihologija komunikacije

Komunikacija: razlika u određivanju i značenja. Naučna psihologija: temelj teorije i prakse komunikacije. Sposobnost komuniciranja. Umijeće slušanja. Razvoj sposobnosti komuniciranja. Znakovi i značenja. Neverbalna komunikacija. Facijalna ekspresija. Vrijednost neverbalne komunikacije. Početak i tok razvoja medija komunikacije. Karakteristike elektronskih i privatnih medija. Utjecaj medija komunikacije na procese socijalizacije.

Obrazovni menadžment

Cilj nastave ovog predmeta je da studentima omogući uvid u procese upravljanja ljudima i poslovima u obrazovnoj djelatnosti. Studenti će biti upoznati s funkcijama i ulogama menadžera u obrazovanju. U procesu nastave analizirat će se bazične/tvrde (planiranje, odlučivanje, organiziranje i kontroliranje) i medijativne/mehke (komuniciranje, motiviranje, savjetovanje i vođenje) funkcije menadžera. Također će se studenti upoznati s pitanjima kao što su: izgradnja i rad s timom, upravljanje radnom uspješnošću, upravljanje konfliktima u školi, kako postupati s ljudima koji postižu slabe rezultate, kako postupati s ljudima negativnog ponašanja, profesionalna orijentacija, selekcija i upravljanje karijerom, privrženost radnoj organizaciji, umijeće vođenja sastanaka i dr. aktualna pitanja iz školskog menadžmenta.

Masmedijska pedagogija

Kurs iz masmedijske pedagogije treba da osvijetli odnos između masmedija i odgoja/obrazovanja, da ukaže na protivrječnosti koje se između njih javljaju tj. da studentima omogući uvid u potrebu humaniziranja/pedagogiziranja mas-

medija i medijaliziranja obrazovanja. Odnos medija prema znanju, vrijednostima i moralnom ponašanju, smisao i značaj medijskog obrazovanja, medijsko obrazovanje i privatna sfera čovjekovog života, programi masmedijskog obrazovanja, mediji u školi i fakultetima, pedagoške vrijednosti i kritika masmedijskog proizvodnje, evaluacija masmedijskog obrazovanja su pitanja kojima će se dati posebna pažnja u ovom edukacijskom kursu.

PRAVILA STUDIJA
izvodi iz Pravila Fakulteta islamskih nauka u
Sarajevu

IV. STUDENTI

Član 46

Status studenta stiče se upisom u prvi semestar studija.

Upis se vrši na osnovu konkursa.

Pravo učešća na konkursu imaju svršenici medresa, srednjih islamskih škola, gimnazija i četverogodišnjih srednjih škola.

Pravo učešća na konkursu imaju i strani državljani sa odgovarajućim srednjim obrazovanjem.

Član 47

Konkurs za upis studenata u prvi semestar studija sadrži:

- broj kandidata za upis u svojstvu redovnih i vanrednih studenata;
- osnove i mjerila za utvrđivanje redoslijeda prijema kandidata za upis;
- način provjere znanja i sposobnosti kandidata za studij i prosjek ocjena u srednjem obrazovanju;
- vrijeme provjere znanja i sposobnost kandidata za studij;
- nadležne organe i postupke zaštite prava kandidata koji nisu primljeni za upis;

- vrijeme upisa primljenih kandidata.

Elemente konkursa utvrđuje Nastavnonaučno vijeće.

Konkurs za upis studenata u prvu godinu studija objavljuje se u javnim glasilima.

Član 48

Studenti islamskih fakulteta u inozemstvu i odgovarajućih viših škola i fakulteta u zemlji mogu prijeći i upisati se na Fakultet bez prijemnog ispita ukoliko su s uspjehom završili prethodnu godinu na fakultetu ili višoj školi sa koje prelaze. Ispiti položeni na fakultetu sa koga prelaze priznat će se pod uvjetom da Nastavnonaučno vijeće utvrdi da programi tih predmeta odgovaraju programima na ovom fakultetu; u protivnom, polažu diferencijalne ispite.

Član 49

Kandidati koji ispune uvjete za upis mogu se upisati kao redovni ili vanredni studenti. Vanredni studenti u toku akademske godine ne mogu mijenjati status. Studenti u toku akademske godine ne mogu mijenjati status.

Član 50

Redovni studenti imaju pravo i obavezu da uredno posjećuju predavanja, seminare i vježbe iz svih predmeta predviđenih nastavnim planom i programom na godini na kojoj su upisani. Vanredni studenti oslobođeni su ove obaveze.

Član 51

Studenti su obavezni da semestre, odnosno godine upisuju po redu sa svim predmetima iz kojih se u tom semestru, odnosno godini drže nastava, seminari i vježbe. Uvjet za ovjeru semestra je redovno pohađanje nastave i vježbi potvrđeno potpisima nastavnika i saradnika u indeksu. Student ne može upisati slijedeći semestar, odnosno godinu ako mu nije ovjeren prethodni semestar, odnosno godina.

Član 52

Redovni studenti mogu upisati naredni semestar prenoseći dva ispita iz prethodnog semestra.

Prenesene ispite studenti su dužni položiti do kraja semestra u koji su ispite prenijeli; u protivnom, gube status redovnog studenta.

Član 53

Vanredni studenti mogu upisati narednu godinu prenoseći dva ispita iz prethodne godine.

Član 54

Pored ranije nabrojanog, studenti imaju slijedeća prava i obaveze:

- da pristupe polaganju ispita iz svih predmeta u rokovima predviđenim Pravilima;

- da se obraćaju za pomoć u radu nastavnicima i asistentima;
- da koriste knjižni fond Biblioteke Fakulteta, Gazi Husrev-begove biblioteke i Biblioteke Medrese;
- da preko svojih predstavnika učestvuju u radu organa upravljanja na Fakultetu;
- da obavljaju namaze u džematu ako se nalaze na Fakultetu u vrijeme obavljanja pojedinih namaza i to zajedno sa nastavnim osobljem Fakulteta;
- da čuvaju ugled Fakulteta i lično dostojanstvo uzornim ponašanjem i prikladnim odijevanjem;
- da čuvaju imovinu Fakulteta;
- da uredno obavljaju ramazansku praksu prema rješenju Rijaseta Islamske zajednice.

Član 55

Radi ostvarivanja svojih prava i razvijanja samostalnosti i odgovornosti studenti mogu osnovati svoje udruženje.

Udruženje ima svoja pravila koja odobrava Upravni odbor Fakulteta. Udruženje studenata Fakulteta može podnositi nadležnim organima svoje mišljenje i prijedloge o pitanjima od interesa za odgoj, obrazovanje i vannastavne aktivnosti studenata.

Rad Udruženja odvija se pod nadzorom dekana.

Član 56

Status studenta prestaje:

- diplomiranjem;
- ispisom sa Fakulteta;

- ako vanredni student nije u toku dvije akademske godine položio ispite iz odgovarajuće godine studija;
- osudom na kaznu zatvora za krivična djela;
- izricanjem disciplinske mjere isključenja sa Fakulteta.

Lice kome je prestao status studenta na osnovu tačke 4 i 5 može ponovno steći status studenta po isteku mjere isključenja ukoliko to Upravni odbor Fakulteta smatra opravdanim.

Licu kome je prestao status studenta po osnovu tačke 3 zbog duže i teže bolesti ili iz drugih opravdanih razloga dekan može, na prijedlog Nastavnonaučnog vijeća, produžiti status studenta na određeno vrijeme.

Član 57

Prava i obaveze studenata miruju dok je na odsluženju vojnog roka i na porodijskom odsustvu.

Fakultet može studentu, na njegov zahtjev, udovoljiti zahtjevu da mu, iz opravdanih razloga, određeno vrijeme, a najduže do godinu dana, miruju prava i obaveze.

Studentu kome ne miruju prava i obaveze u skladu da prethodnim stavovima i koji u određenom roku ne upiše narednu godinu studija, odnosno ne obavi upis u istu godinu studija izjednačava se sa studentom koji se ispisao sa Fakulteta.

V. NASTAVNI I NAUČNOISTRAŽIVAČKI RAD

Dodiplomski studij

Član 58

Na Fakultetu se organizira dodiplomski i postdiplomski studij. Dodiplomski studij traje četiri godine, odnosno osam semestara. Dodiplomski studij izvodi se prema Nastavnom planu i nastavnim programima odsjeka.

Na odsjecima se mogu organizirati odgovarajuće grupe.

Član 59

Fakultet je obavezan da na početku školske godine studente upozna sa Nastavnim planom i programom i njihovim pravima i dužnostima utvrđenim ovim Pravilima.

Upoznavanje studenata sa pravima i dužnostima vrši se na taj način što će Fakultet na početku godine omogućiti da se student upozna sa sadržajem Pravila i Nastavnog programa sa popisom ispitne materije predmeta godine na koju se student upisuje, objaviti raspored nastave na oglasnoj ploči Fakulteta na početku svakog semestra i objaviti raspored ispita.

Član 60

Nastava na Fakultetu izvodi se za redovne studente putem predavanja, seminara, vježbi, konsultacija, mentorskog rada, stručne prakse, ekskurzija i provjere znanja. Nastavnonaučni

proces na Fakultetu organizira se tako da uključuje i što veću aktivnost, samostalnost i učešće studenata u svim vidovima nastave.

Član 61

Nastavni plan i program utvrđuje se za vjerske predmete u skladu sa islamskom naukom ehli-sunnetskog pravca, šeriatskim načelima i propisima, a za svjetovne predmete u skladu sa dostignućima odgovarajućih naučnih disciplina.

Nastavni plan i program sastavni je dio Pravila.

Član 62

Nastavni plan sadrži podjelu predmeta po semestrima i broj časova predavanja. Svi nastavni predmeti su jednosemestralni.

Nastavni program predstavlja konkretizaciju Nastavnog plana po pojedinim predmetima i sadrži, pored ostalog, udžbenike, priručnike i spisak obavezne literature potrebne za savlađivanje gradiva iz određenog predmeta.

Prijedlog Programa sastavlja predmetni nastavnik u skladu s Nastavnim planom vodeći računa o dostignućima savremene nauke iz te oblasti. Prijedlog se dostavlja odgovarajućim katedrama na usvajanje.

Član 63

Nastavni predmeti su opći, stručni, izborni i fakultativni. Opći i stručni nastavni predmeti su obavezni.

Fakultativni nastavni predmeti mogu se uvoditi radi proširivanja stručnih znanja i opće kulture studenata. Fakultativnonastavni predmet postaje obavezan nakon što je student izvršio izbor.

Član 64

Nastavni programi preispituju se najmanje jedanput u tri godine ili u kraćem roku ako se za to ukaže potreba. Izvršenje Nastavnog plana i programa prati Komisija za unapređenje nastave, koju bira Nastavnonaučno vijeće.

Član 65

Pored redovne nastave, za potrebe vanrednih studenata može se organizirati posebna nastava u vidu tečajeva, predavanja, konsultacija i drugih pogodnih oblika.

Odluku o potrebi uvođenja ove nastave donosi Nastavnonaučno vijeće, a Plan i program utvrđuje Komisija za unapređenje nastave.

Član 66

Pod akademskom se godinom podrazumijeva vrijeme nastave, ispitnih rokova i raspusta, koje traje od 1. oktobra tekuće godine, a završava se 30. septembra naredne kalendarske godine.

Nastava u svakoj akademskoj godini odvija se u dva semestra. Jedan semester traje 15 sedmica. Ljetni raspust traje od 1. jula do 31. augusta.

U toku ramazana odvijaju se posebni oblici nastavnog procesa. Akademski kalendar utvrđuje Nastavnonaučno vijeće na početku svake akademske godine.

Član 67

Stečena znanja i sposobnosti redovnih studenata provjeravaju se kroz slijedeće oblike provjere znanja:

- praćenjem i evidentiranjem rezultata rada u toku akademske godine putem testova i drugih oblika provjere znanja (eseji, prikazi knjiga, prezentacije, učešće u diskusijama itd.),

- ocjenom seminarskoga rada,
- završnom provjerom znanja,
- ocjenom praktičnoga rada.

Nastavni programi za svaki nastavni predmet precizirat će oblike provjere znanja i procentualni udio svakog oblika u odnosu na cjelinu.

Član 68

Stečena znanja i sposobnosti vanrednih studenata provjeravaju se kroz slijedeće oblike provjere:

- ocjenom seminarskoga rada,
- završnom provjerom znanja,
- ocjenom praktičnoga rada.

Završna provjera znanja za vanredne studente obavlja se u januarskom, aprilskom, junskom i septembarskom ispitnom roku.

Član 69

Završna provjera znanja obavlja se:

- usmeno
- ili pismeno
- ili pismeno i usmeno.

Način provjere znanja i polaganja ispita određuje predmetni nastavnik.

Katedra je ovlaštena da unificira način provjere znanja na pojedinim predmetima i da sarađuje sa drugim katedrama u ovom postupku. U slučaju spora konačnu odluku o načinu polaganja ispita donosi prodekan za nastavu. O pitanjima koja nisu uređena aktima iz prethodnog stava odluku donosi dekan.

Provjeru znanja provode predmetni nastavnik i njegovi saradnici. Završnu provjeru znanja vrši predmetni nastavnik koji i odgovara za rezultate provjere znanja. O svim oblicima nastave i provjere znanja vrši se evidencija koju propisuje dekan, odnosno prodekan za nastavu.

Član 70

Studenti stiču pravo da pristupe završnoj provjeri znanja nakon što odslušaju propisane predmete i blagovremeno prijave ispit i koji imaju ovjeren semestar, odnosno godinu.

Vanredni studenti koji imaju najmanje prosječnu ocjenu devet imaju pravo na upis naredne godine i polaganje ispita prije rokova utvrđenih ovim Pravilima.

Studenti stiču pravo na polaganje ispita i ispunjavanje drugih obaveza iz upisane godine studija po upisu te godine u utvrđenim rokovima.

Ispiti su javni.

Član 71

Znanje kandidata na ispitima ocjenjuje se ocjenom od pet do deset. Ocjena pet je negativna.

Rezultate ispita nastavnici bilježe u indeks, prijavni list i knjigu evidencije o ispitima.

Član 72

Vanredni student koji treći put ne položi ispit koji se polaže pred jednim nastavnikom, četvrti i svaki idući put taj ispit polaže pred ispitnom komisijom koju formira dekan.

Studentu koji treći put ne položi ispit dekan određuje vremenski rok od najmanje tri mjeseca za svako naredno polaganje. Ova se odredba odnosi na sve ispite.

Član 73

Nastavnik koji ispituje kao i student koji polaže ispit mogu tražiti da se, umjesto polaganja pred jednim ispitivačem, uz asistenciju ispit održi pred komisijom. O tome odlučuje dekan.

U slučaju da je student nezadovoljan ocjenom iz provjere znanja, ima pravo žalbe. Žalba se u pismenoj formi podnosi u roku od 24 sata dekanu Fakulteta koji ocjenjuje opravdanost žalbe.

U slučaju da dekan žalbu smatra opravdanom, u daljnjem roku od 24 sata formirat će komisiju pred kojom će kandidat polagati.

Član 74

Studentu koji diplomira na ovom fakultetu izdat će se diploma o završenom Fakultetu i stečenom zvanju odgovarajućeg odsjeka.

Diplomu potpisuju reisu'l-ulema i dekan Fakulteta, a ovjerava se pečatom Fakulteta.

Član 75

Radi poboljšanja kvaliteta studija i stimuliranja vrijednih i talentiranih studenata osniva se poseban fond iz koga će se dodjeljivati godišnje nagrade za najbolje rezultate u izučavanju pojedinih nastavnih disciplina, odnosno izradu najboljih radova.

Nazive i visinu nagrada za pojedine discipline kao i uvjete i postupak za njihovu dodjelu utvrdit će Nastavnonaučno vijeće svojom odlukom.

ORGANI UPRAVLJANJA I AKADEMSKA ADMINISTRACIJA

UPRAVNI ODBOR

Dr. Hilmo Neimarlija (predsjednik)

Prof. dr. Amir Ljubović (član)

Prof. dr. Rešid Hafizović (član)

Mr. Orhan Bajraktarević (član)

Muhamed Salkić (član)

DEKAN

Prof. dr. Enes Karić

PRODEKANI

Doc. dr. Ismet Bušatlić

Doc. dr. Enes Ljevaković

SEKRETAR

Emina Muderizović

ADRESA:

Fakultet islamskih nauka u Sarajevu

Ćemerlina 54

71000 Sarajevo

Tel: + 387 33 232 982

NASTAVNO OSOBLJE

REDOVNI PROFESORI

Prof. dr. Enes Karić

Završio Fakultet islamskih nauka u Sarajevu i Fakultet političkih nauka u Sarajevu; magistarski rad odbranio na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu, a doktorsku disertaciju na Univerzitetu u Beogradu.

Prof. dr. Rešid Hafizović

Završio Fakultet islamskih nauka u Sarajevu; magistarski rad odbranio na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, a doktorsku disertaciju na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu.

Prof. dr. Adnan Silajdžić:

Završio Fakultet islamskih nauka u Sarajevu; magistarski rad odbranio na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, a doktorsku disertaciju na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu.

Prof. dr. Mustafa Cerić

Završio Fakultet za arapski jezik i književnost na Al-Azharu; doktorirao na Univerzitetu u Čikagu.

DOCENTI

Dr. Ismet Bušatlić

Završio Fakultet islamskih nauka u Sarajevu; magistrirao i doktorirao na Filološkom fakultetu Univerziteta Complutense u Madridu.

Dr. Džemal Latie

Završio Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu i Fakultet islamskih nauka; magistrirao na Filozofskom fakultetu

Sveučilišta u Zagrebu; doktorirao na Fakultetu islamskih nauka u Sarajevu.

Dr. Murat Dizdarević

Završio Filozofski fakultet u Prištini; magistrirao na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, a doktorirao na Filološkom Fakultetu u Prištini.

Dr. Mehmed Kico

Završio Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu; magistrirao na istom fakultetu, a doktorirao na Fakultetu islamskih nauka u Sarajevu.

Dr. Enes Ljevaković

Završio Fakultet islamskog prava u Rijadu, Islamski univerzitet Muhammed b. Su'ud; magistrirao na istom fakultetu, a doktorirao na Fakultetu islamskih nauka u Sarajevu.

Dr. hfz. Fadil Fazlić

Završio Fakultet islamskih nauka u Sarajevu; magistrirao i doktorirao na istom fakultetu.

Dr. Zuhdija Hasanović

Završio Fakultet islamskih nauka u Sarajevu; magistrirao na istom fakultetu.

PREDAVAČI

Mr. Orhan Bajraktarević

Završio Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu; magistrirao na istom fakultetu.

Mr. Mustafa Hasani

Završio Fakultet islamskih nauka u Sarajevu; magistrirao na istom fakultetu.

Mr. Nedžad Grabus

Završio Fakultet islamskih nauka u Sarajevu; magistrirao na istom fakultetu.

ASISTENTI

Mr. Ahmet Alibašić, Viši asistent

Završio Fakultet islamskih i društvenih znanosti, Međunarodni islamski univerzitet u Kuala Lumpuru; magistrirao na Međunarodnom institutu za islamsku misao i civilizaciju (ISTAC) u Kuala Lumpuru.

Mr. hfz. Dževad Šošić

Završio Fakultet za kur'anske znanosti na Islamskom univerzitetu u Medini.

Mr. hfz. Aid Smajić

Mujesira Zimić-Gljiva

Završila Fakultet islamskih nauka u Sarajevu.

Amrudin Hajrić

Almir Fatić

Mr. Dževad Hodžić

Mr. Zehra Alispahić

Mr. Amira Trnka

VIŠI LEKTOR

Sana'a Al-Adly

El idžaza el-'aliya na djevojačkom fakultetu Univerziteta Al-Azhar u Kairu

VANJSKI SARADNICI (angažirani na osnovu ugovora)

Prof. dr. Omer Nakičević

Prof. dr. Jusuf Ramić

Prof. dr. Fikret Karčić

Prof. dr. Ibrahim Krzović

Prof. dr. Mujo Slatina

Prof. dr. Senahid Halilović

Dr. Hilmo Neimarlija

Predavač Azra Saračević

Mr. Ismail Palić

Mr. Ferid Dautović

SADRŽAJ:

OPŠTA INFORMACIJA.....	5
NASTAVNI PLAN	7
STRUKTURA STUDIJA	
Teološki smjer	
<i>(Usuluddinj)</i>	9
OPISI KURSEVA	
Teološki smjer	14
STRUKTURA STUDIJA	
Smjer religijske pedagogije	
<i>(et-terbijjetu-d-dinijje)</i>	36
OPISI KURSEVA	
Smjer religijske pedagogije	41
PRAVILA STUDIJA	
izvodi iz pravila Fakulteta islamskih nauka u Sarajevu	65
ORGANI UPRAVLJANJA I AKADEMSKA	
ADMINISTRACIJA	77